

Celies, ej un balso PRET Latvijas Satversmes grozījumiem!

18. februāra referendumā balsošanas lapas teksts ir šāds: Vai jūs esat par likumprojekta "Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē" pieņemšanu, kas paredz krievu valodai noteikt otras valsts valodas statusu? Atzīmējiet sev vēlamā atbildi – "PAR" vai "PRET". Tas nozīmē, ka, balsojot PRET Latvijas Satversmes grozījumiem, jūs balsojat arī pret krievu valodu kā otru Latvijas valsts valodu.

Interesantākais ir tas, ka "kampanja" "PAR krievu valodu" galvenokārt notiek tikai krievu valodā, lai "dumjie" latvieši to nepamanītu un līdz ar to nevarētu atspēkot. Un ir skaidri redzams, ka Kremļa, krievu un kreiso (KKK) mērķis ir ne vien savākt maksimāli lielu skaitu savu piekritēju, tostarp arī latviešus, un izmantot stratēģiju – noskaņot latviešus par **Satversmes grozījumiem – par krievu valodu**; turklāt skaidri redzams arī cits KKK stratēģijas mērķis – noskaņot latviešus 18. februārī palikt mājās, jo viņu balss taču nekādu labumu nedos. KKK cer, ka latvieši neies balsot! Tas arī nozīmē, ka tie, kas neiet balsot PRET Latvijas Satversmes grozījumiem, patiesībā atdod savas balsis „par krievu valodu”.

Palūkosim, kas ir noticis pēc Eiroparlamenta vēlēšanām: pašlaik EP deputātu krēsls no Latvijas sēž Aleksandrs Mirskis (*Saskaņas centrs – SC*); Alfreds Rubiks (*SC*); Tatjana Ždanoka (*Par cilvēka tiesībām vienotā Latvijā – PCTVL*); Sandra Kalniete (*Vienotība – V*); Inese Vaidere (*V*); Krišjānis Kariņš (*V*); Roberts Zile (*Visu Latvijai-TB/LNNK*); Ivars Godmanis (*Latvijas Pirmā partija – LPP*). Tātad 37,5% Latvijas deputātu EP jau nāk no KKK grupējuma (*SC un PCTVL*); un tas nozīmē, ka gandrīz 40% no visiem balsotājiem EP nobal-sojuši par krievu tautības intere-sēm. Tas var arī atkārtoties referendūmā!

Atskatīsimies arī uz pēdējām pašvaldību vēlēšanām Rīgā – Rīgas domes sastāvā ir 60 domnieki. *SC* un *LPP/LC* (*Latvijas pirmā partija/Latvijas ceļš*) partijas kopējā sadarbībā ir tagad pie varas Rīgā ar Nilu Ušakovu (*SC*) Rīgas galvas amatā. Redzams, ka Rīgas domē notiek "laba sadarbība" starp *SC* (24 domnieki – 40%) un *LPP/LC* (12 domnieki ar Andri Ameriku, domes priekšsēža vietnieku). Pārējie Rīgas domē ir pārstāvi

no politiskajiem spēkiem *Vienotība (V)* – 14; *Demokratiskie patrioti* – 8 un neatkarīgie domnieki – 2. *SC* tika pie varas Rīgā arī tāpēc, ka 40% latviešu vispār negāja balsot vai izniekoja savas balsis, atdodot tās mazajām partijām, kuŗas nesasniedza 5% barjēru. Līdz ar to šie 40 procenti nonāca *SC* kontā. Kas notiktu, ja šāds spēku samērs būtu Saeimā? Ainārs Šlesers savulaik atklāti teicis, ka Latvijai ir vajadzīgs lēts darbaspēks, strādnieki no Krievijas ar visām ģimenēm; to pašu grib *SC*. Vai no tā mums būs saprast, ka viņu mērķis ir ieplūdināt Latvijā jaunas krievu masas, kas pazudinātu latviešu tautu?

Bet kāds visam iepriekš teiktajam ir sakars ar referendumu 18. februārī? Referendumu ierosināja par krievu valodas ieviešanu Latvijā saskaņā ar Latvijas Satversmes 78. pantu: „Ne mazāk kā vienai desmitai daļai vēlētajū ir tiesības iesniegt Valsts prezidentam pilnīgi izstrādātu Satversmes grozījumu projektu vai likuma projektu, ko prezidents nodod Saeimai. Ja Saeima to nepieņem bez grozījumiem pēc satura, tad tas ir nododams tautas nobalsošanai.” Latvijas Satversmes 79. pants nosaka, ka „Tautas nobalsošanai nodotais Satversmes grozījums ir pieņemts, ja tam piekrit vismaz puse no visiem balsstiesīgiem”. Šo Latvijas pavalstnieku skaits, kuŗiem ir tiesības piedalīties tautas nobalsošanā 18. februārī, ir 1 543 786; un tas nozīmē, ka KKK spēkiem jādabū 771 893 balsis, lai ieviestu krievu valodu Latvijā par otru valsts valodu. Ir grūti noticēt, ka šāds skaits nobalsos par krievu valodu, bet KKK mērķis ir daudz viltīgāks, kā to jau minējusi bijusī mūsu Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga.

KKK mērķauditorija ir Eiropas Parlaments (*EP*), lai to noskaņotu pret Latviju nacionālos jautājumos. Kā viņi to domā panākt? Skaitļos mēs redzam, ka 11. Saeimas vēlēšanās piedalījušies tikai 917 714 balsotāju, kas pārstāv tikai 59,45% no visiem balsstiesīgajiem pavalstniekiem. Novērojumi rāda, ka tie pārsvarā varētu būt latviešu tautības. Ārpus Latvijas šī aina ir vēl drūmāka, jo pēdējās Saeimas vēlēšanās piedalījās tikai 28,07% no ārzemēs dzīvojošiem balsstiesīgajiem Latvijas pavalstniekiem. Kas var notikt, ja šādi skaitļi atkārtojas 18. februāra referendumā? Ja KKK var mobilizēt 40% vai vairāk no visiem, kuŗi piedalās referendumā, lai tie balsotu

par Satversmes grozījumiem (jeb par krievu valodu), un viņi spēj iespaidot/pārliecināt, ka latviešiem nav vērts piedalīties balsošanā, jo KKK vispār nevar sasniegt vajadzīgos 50 procentus (jeb 771 893 balsis), tad viņiem ir pilnīgi iespējams sasniegt 50% no visiem balsstiesīgiem, kas piedalās referendumā (apmēram 450 000). Un tas ir tieši tas, uz ko KKK mērķē, lai varētu apgalvot, ka puse no tiem, kuŗi piedalījušies referendumā, pieprasa krievu valodu par otru valsts valodu. KKK mērķis ir arī panākt, lai krievu valodu varētu lietot pašvaldībās (Rīgā, Daugavpilī, Rēzeknē u.c.). Šādam rezultātam būtu tālejošas negatīvas sekas. **Mēs nekādā ziņā nedrīkstam paļauties uz varbūtībām – mums visi latvieši jāpārliecinā, ka ikkatra balss ir svarīga un ikkatram (100%) ir jāiet balsot 18. februārī PRET ierosinātiem Latvijas Satversmes grozījumiem – PRET krievu valodu.** Citādi var notikt neticamais – ilgtermiņā Latvija var vairs nebūt latviešu tautas nacionāla valsts, kuŗā runā vienu valodu – latviešu valodu!

”Šāviens” pret latviešu valodu taču īstenībā tiek raidīts pret Latvijas nacionālās valsts pastāvēšanas pamatiem, jo latviešu valoda ir pamatu pamats latviešu kopienai un latviešu nacionālajai valstij. Mēs arī redzam, ka netiek „smādēti” nekādi ieroči – viltība, meli, vēstures sagrozīšana un naida kurināšana starp krieviem un latviešiem. Piemēram? Lūdzu – mēģinājumi atjaunot Krievijas varenības simbolus – Pēteru Lielā pieminekli un Aleksandra I Uzvaras kolonnu, krievu valoda tiek nostiprināta skolās un plašsaziņas līdzekļos... (vairāk nekā puse TV programmu ir krievu valodā). Vladimirs “Ābels” Lindermans, ieradies no Krievijas un ierosinājis referendumu kampanju, „savai publikai” stāsta, ka latviešu valoda ir tikai 150 gadu veca un ka tā mākslīgi radīta no krievu valodas, - latviešiem būtu jāatgriežas pie savas “sentēvu valodas” - krievu valodas.

***

Lai atspēkotu KKK un veicinātu mūsu tautiešu piedalīšanos referendumā, ir nodibināta rīcības grupa - **biedrība „Par latviešu valodu” (PLV)**, kas jau tagad aktīvi darbojas, lai aicinātu un pārliecinātu mūsu tautiešus, ka mums visiem ir jāpiedalās 18. februāra tautas nobalsošanā un jābalso – PRET Latvijas Satversmes grozījumiem, PRET krievu valodu. Biedrība ”Par

latviešu valodu” ir bezpeļņas sabiedriskā labuma organizācija, tās dibinātāji ir Andrejs Mežmalis, Aldis Austers (Eiropas latviešu apvienības priekšsēdis), Arnis Salnājs (jurists un PLV priekšsēdis), Ruta Pazdere (Latvijas Okupācijas izpētes biedrības priekšsēde), Māris Slokenbergs (Anglijas DVF un viesnīca „Radi un draugi”). PLV statūtos biedrības mērķis formulēts šādi: „...darbība, kas vērsta uz Latvijas valsts suverēnitātes stiprināšanu un latviešu valodas kā vienīgās valsts valodas saglabāšanu un kopšanu, veicinot Latvijā pilsoniskās sabiedrības attīstību, izglītību, zinātni, kultūru un vēsturisko atmiņu.” PLV nodibināta, lai būtu rīcības iespējas kārtot un veikt darbus latviešu valodas stiprināšanā un tās labā, tostarp skubināt un veicināt mūsu tautiešu līdzdalību referendumā. Mēs cenšamies skaidrot, ka Satversmes grozījumu projekts īstenā vārdu nozīmē paredz atgriešanos PSRS laikos, kad krievu valoda bija galvenā. Tas ir bīstams un arī ekonomiski nepieļaujams ierosinājums, jo

1) latviešu valodas nozīmīgums kā tautas vissvarīgākais izdzīvošanas pamats un tās attīstība ies mazumā;

2) lai ieviestu divvalodību, nepieciešamas vairākus simtus miljonu latu izmaksas no valsts budžeta un pašvaldību budžetiem! Savukārt divvalodības uzturēšanas izmaksas turpmāk katru gadu prasītu vēl desmitiem miljonu latu; to arī varētu uzskatīt par mūsu tautas bojāejas sākumu.

Biedrības „Par latviešu valodu” biedri šobrīd pašizliedzīgi ziedo laiku, enerģiju un darbu, lai tie, kuŗi vēl domā - „iet vai neiet”, izlemtu un dotos balsot PRET Satversmes grozījumiem. Katra balss ir dārga un nozīmīga! „**Celies, ej un balso!**” - tāds ir PLV biedrības aicinājums. Šis ir aicinājums Tev, kas jūti piederību Latvijai. Tev, kam ir tiesības just arī vilšanos, dusmas, spītu un vienaldzību. Tev, kam ir kārdinājums atmet ar roku, sak, „lai viņi tur paši tiek galā ar savu referendumu”. Šoreiz runa nav par politiku. Un ne par to, ko politika ar cilvēkiem izdarījusi. Šoreiz runa ir par valodu. Par latviešu valodu!

„**Celies, ej un balso!**” Bet Latvijai nepietiek ar 60% pret 40%. Latvijai nepietiek arī ar 70% pret 30%. Latviešu valodas atbalstam jābūt tādā, lai nevienam nekad vairs neienāktu prātā tautai vaicāt: „Vai varbūt vēlaties divvalodību?” Balsojumam jābūt tādā, lai neviens laik-

raksts visā pasaulē nespētu uzrakstīt: „Ievērojama Latvijas sabiedrības daļa vēlas divvalodību.” Lai nevienas valsts televīzijas ziņās mēs nedzirdētu vārdus: „Vairāk nekā trešdaļa (ceturtdaļa) Latvijas iedzīvotāju ir par krievu valodu.” Tāpēc 18. februārī dari, kas jādara. Celies un ej! Tu zini, kā balsot!

Tagad mums katram ir jāpieņem personisks lēmums, kas arī ir mūsu katra pienākums, - mums katram jānostājas mūsu tautas pusē, jo mēs ikviens esam latvietis un mēs ikviens esam “Par latviešu valodu”. Jaunākās aptaujas dati liecina: 12,8% nepiedalīsies, 17% svārstās (iet/neiet), un 7% neko nezina par referendumu, tātad 36,8% vai pat vairāk varētu nepiedalīties referendumā!

Latvijā ir vajadzīgs arī jūsu atbalsts, mums ir vajadzīga “financiālā municija”, lai varam ko veikt „Par latviešu valodu” labā. **Mēs arī skaidri redzam - cik būs līdzekļu, tādi arī būs darba rezultāti!** Bez finansiāla atbalsta nav iespējams veikt visu, kaut arī mūsu cilvēki šajā pašākumā pašizliedzīgi ziedo savu darbu, laiku un profesionālo pieredzi. **Mēs iesakām un lūdzam, lai mūsu tautieši apvienojas un sūta naudas pārvedumus (jo tad sūtījumu izmaksas ir zemākas nekā atsevišķi naudas sūtījumi) uz Daugavas Vanagu Centrālās valdes (DV CV) pārstāvību Latvijā, Rīgā. Adrese: NODIBINĀJUMS “DAUGAVAS VANAGU CENTRĀLĀS VALDES PĀRSTĀVNIECĪBA LATVIJĀ” FONDS**

Reģ. Nr. 40008004689
Konta Nr. LV02 UNLA 0001 0037 0041 2

AS “SEB BANKA”
SWIFT kods: UNLALV2X
Vecrīgas filiāle, Grēcinieku ielā 9, Rīgā, LV-1050

Pasteidzieties!
Atkārtotšu Varimanta Plūdoņa vārdus: „**Nebūs valodas, nebūs tautas, nebūs tautas, nebūs Latvijas.**”

Andrejs Mežmalis,
atv. flotiles admirālis,
DV priekšnieks un
DV CV priekšsēdis

LATVIEŠI LIELBRITANIJĀ

Vai atvadas no Mūsmājām?

*Vējš, kam tā elsodams pūt tu?
Mežs, kam tik smagi tu dves?
Šķiršanās sāpes vai jūt' tu?
Un manīm ardievas nes?*

raksta Vilis Plūdonis savā dzejolī "Rekviēms"....

Koventrijas nodaļas biedri šogad atstāja nodaļas gadskārtejo pilnsapulci smagu sirdi un drūmu seju – ir pienācis šķiršanās laiks aiziešanai no Mūsmājām. Četrdesmit septiņus gadus tur patvērumu rada latvieši, kuŗiem bija pienācis mūža vēlais rudens un kuŗi varēja atlikušās dienas vadīt latviešu vidē un aprūpē. Daudzi no viņiem vēl ierīkoja sev dobītes un dārziņus, kur audzēja puķes, dārzenus un saknes. Bija pat seši bišu stropi bitenieku aprūpē, neviens nejutās ne atstāts, ne pamests, ne jūta šo vecuma lielāko nelaimi. Tagad šis laikmets ir beidzies, Mūsmājām būs jāiet likvidēšanā – ja vairs nevaram iegūt vismaz 3 vai 4 iemītniekus klāt, nav vairs izdzīvošanas iespējas, iemītnieku skaits vairs nesedz izdevumus jau trīs gadus...

Mūsmājas tika iegādātas 1965. gadā un bija pirmais lielākais Daugavas Vanagu organizācijas īpašums Anglijā. Ar Koventrijas

un apkārtnes latviešu atbalstu tur tika gāzts, celts, būvēts un tīrīts, lai šo īpašumu darītu derīgu mūsu vajadzībām. Visi toreizējie nodaļas vanagu un vanadzū valdes locekļi pielika roku, plānojot un organizējot nepieciešamos darbus Mūsmāju atklāšanai. Uz atklāšanu bija ieraudusies ap 500 cilvēku no visām Anglijas malām. Mūsmājas iesvētīja māc. Juris Jurgis, piedalījās daudzi Ragbijas pilsētas pašvaldības locekļi un DVF valdes pārstāvji. Tolaik iestājās arī daudz jaunu biedru, kuŗu skaits sasniedza 148, kas ir lielākais biedru skaits, kāds vien nodaļā ir bijis. Visi vēlējās pielikt roku šajā raženā un radošā darbā, katru nedēļas nogali ap 100 cilvēku nāca palīgā uzpost mauriņu un dārzus, jauktais koris "Senatne" sarīkoja darbu talku un arī iestādīja ozoliņu, kas šodien ir izaudzis par varenu koku.

Mājām vajadzēja enerģisku saimnieku, pirmais saimnieks Kārlis Priedītis nebija fiziski pietiekami vesels šo darbu turpināt. Valde pieņēma darbā Andreju Siliņu (saukts Roberts) par Mūsmāju pārvaldnieku. Un sākās liela rosība, katru nedēļu bija kādi sarīkojumi, līdz rosišanās nodaļā sasniedza kalngalus: no-

daļas paspārnē tika nodibināta vanadzūnu kopa, sporta kopa, vīru koris, tautasdeju kopa "Ritenītis" ar vadītāju Induli Kažociņu, latviešu bērnu skola, patvērumu tur rada jauktais koris "Senatne". Darbojās arī grāmatnīca un bibliotēka Eduarda Celmiņa gādībā. Daudzus gadus tika rīkoti Anglijas latviešu bērnu svētki, kuŗos piedalījās simtiem bērnu no visas Anglijas. Tajā pašā laikā būvējām jaunu sarīkojumu zāli ar virtuvi un būru, kā arī atsevišķus bungalo veco ļaužu mītnēm.

Cauri gadu desmitiem Mūsmājās ar priekšnesumiem uzstājušies daudzi slaveni operdziedātāji un mūziķi no Latvijas un arī trimdinieki. Esam vienmēr svinējuši visus mūsu tautai un valstij svarīgos notikumus, rīkojuši atceres, bieži mūsu valsts svētkos viesojušies arī angļu parlamenta locekļi un vietējo pašvaldību pārstāvji. Ziedu laikos šais sarīkojumos bija Roberta un Melitas slavenā aukstā galda bufete, kas bija populāra pat mūsu angļu draugu un labvēlu vidū. Jāņus svinējām ar 24 stundu bufeti, kas tajā laikā bija vispār neiedomājami, jo parasti atļauju lietot dzērienus pēc pusnakts nevienam nedeva.

Tāpēc sauli uzlecām varējām sagaidīt ar dejām un dziesmām. (Kas to varēja izturēt!)

Daudzus gadus tika rīkoti D V rudens salidojumi un vanadzū sanāksmes, vasarās arī volejbola sacīkstes un pat starptautiski turnīri, kuŗos piedalījās komandas no Holandes un Vācijas. Kuŗi dziedāja visos Dziesmu svētkos, tepat uzstājās arī tautasdeju kopa. Bet, gadiem aizrītot, aktuālāks tapa mūsu iemītnieku aprūpes jautājums, viņi kļuva vecāki, nespējīgāki, un viņiem bija nepieciešama palīdzība ikdienas dzīvē. Ienākumi no sarīkojumiem vairs negribēja segt visus izdevumus, meklējām palīdzību no Sociālās aprūpes. 1984. gadā reģistrējāmies par aprūpes māju, un tas mums uzlika savus noteikumus un priekšrakstus. Bija jānodarbina noteikts aprūpes darbinieku skaits, tie bija jāsusēta kursi un lekcijas, kā arī pašā mājā bija visādi noteikumi un cita kārtība. Iesāstījām sešas latvietes no Latvijas, dodot viņām izdevību nopelnīt kādu grasi. Pieņēmām arī latviešu amatnieku, kas apkopa mūsu mauriņus un dārzus, kā arī izdarīja sīkos ikdienas remontus Mūsmāju vajadzībām.

Savā 47 gadu vēsturē Mūsmā-

jas ir vadījuši Ž. Lieģis, E. Krasts, I. Ivanovs, D. Krūmiņš un Ž. Mūsiņš ar rosīgām valdēm un neatsveramu vanadzū atbalstu. Pēdējos 14 gadus Mūsmāju dvēsele ir bijusi Vilija Liepa, kas pārraudzīja, lai viss norit noteiktā kārtībā un tiek uzturēts augsts aprūpes standarts. Ar vēsu galvu un smaidu tiek izkārtotas visas klizmas un nepatīkšans par visu un visiem, neviens netiek atraitdīts, aizmirsts vai neuzklausts, lai gan pašai netrūkst veselības problēmu. Vilijas Liepas sarūpē ir arī visi kafijas galdi mūsu sarīkojumos un pēc dievkalpojumiem, kā arī vēl palikušo vanadzū sakaru uzturēšana. (Cik jau nu šodien vairs ir aktīvas!) Jā, Mūsmāju "dvēsele" ir Vilija Liepa, kuŗas rokās satek visi pavedieni...

Lai cik žēl tas arī būtu, pēdējās nodaļas pilnsapulces rezolūcija nosaka: ja sešu mēnešu laikā stāvoklis neuzlabojas, mēs izsludinām nodaļas ārkārtas pilnsapulci un Mūsmājas tiks likvidētas, jo parādos mēs vairs negrimsim, tas būtu nevajadzīgi. Kā teikts romiešu sakāmvārdā: *Sic transit gloria mundi.* (Tā pāiet pasaules godība)

Ž. R. M.

Vidusanglijas latvieši rosās

Iepriekšējos 11 gadus Vidusanglijas informācijas biļetenu **Mūsu Balss** veidoja Gundega Balode Nottinghamā. Kopš pāris gadiem biļetens iznāk reizi divos mēnešos. Tajā sakopotas ziņas par notikumiem un aktuālītātēm DVF Česterfildas, Derbijas, Lesteras, Mansfildas, Nottinghamas un Koventrijas nodaļā. Pēc gara, rūpīga darba cēliena Gundega Balode iet pelnītā atpūtā. Biļetena jaunā redaktore un administratore ir Una Torstere no Derbijas. Šā gada janvāra/februāra numurs ir iznācis Unas redakcijā. Biļetena piecās lapās ir skaidrs un pārskatāms informācijas kopojums, ko atsvaidzina krāsu attēli, krāsaini laukumī, ielogi un burti.

Pirmajā lappusē izteikts paldies Gundegai par sekmīgo darbu. Zem tā faktu kopojums par 18. februāra tautas nobalsošanu. Nākamā lappusē valsts svētku dievkalpojumos Vidusanglijas un Austrumanglijas draudzē mācītāja Viestura Vāveres teikto uzrunu fragmentu kopojums. Pretējā lappusē bijušā aizsardzības ministra Imanta Lieģa "Straumēnos" 18. novembrī teiktās svētku uzrunas atstāstījums. Turpmākās lappusēs paziņojumi par sarīkojumiem un ziņas no nodaļām. K. Z. (Austra Veicheļa) rakstiņš "Latvija 18. novembrī" par svinībām Nottinghamā, liekas, ir autora pēdējā publikācija, – Austris aizgāja mūžībā 13. janvārī.

Tēlaini un dzīvīgi atstāstīti notikumi Ziemsvētku eglīšu mežā Lesterā. Rūķēnu Podziņa (Edmunds Jēkabsons), Cukuriņa

Mazie latvieši svin Ziemsvētkus

(Sigita Bite), Rumpelrūķa (Matiss Ņitauskis) un vesela bara mazo rūķēnu (Katrīna, Kitija, Alise, Enija, Dārta) dēkām mūziku piešķaņoja Edmunds un Antra. Bija ieradies Ziemsvētku vecītis, Podziņa speciāli izsaukts no Ziemeļpola. Rakstiņš publicēts arī *Anglo Baltic News* (ABN) šā gada janvāra numurā, autore Liga Pāvule. Iepriekšējā mēnesī Latvijas dzimšanas dienā bija noorganizēta programma "Ceļojums pa Latviju" un Didža Pirāga Latgales vakariņas. "Masku balle Vidzemē" paredzēta 28. janvārī, nodaļas pilnsapulce 11. februārī plkst. 14, Latviešu autoru milas dzejas vakars un karaoke ar Ģirtu plkst. 18.00. Viss notiek Igaņu klubā.

DVF Koventrijas nodaļas ziņas aprakstītas 18. novembrā svinības "Mūsmājās" un Andreja

field NG18 IAP. Pilnsapulcē 5. novembrī nodibināja Austrumanglijas draudzes Mansfildas kopu. Ziemsvētku dievkalpojumā 24. decembrī piedalījās daudz jauno ģimeņu ar bērniem. Kamerkoris "Novadi" sniedzis koncertu Mansfildas angļu draudzei 12. novembrī, Bradfordā 13. novembrī, piedalījies Edgara

domas par Derbijas latviešu sabiedriskās dzīves pagātni un nākotni izraisīja DVF valdes administrācijas vadītāja Laimona Ceriņa stāstījums par DVF sākumu, mērķiem un to īstenošanu. Starp dalībniekiem bija daudz jaunu cilvēku, kuŗiem rūp latviešu valodas, kultūras un sabiedriskās dzīves pastāvēšana svešātnē. Pār-

Čužinska rīkotajā Ziemsvētku koncertā Meltonā (*Melton Mowbray*), *United Reform Church*. DVF Mansfildas nodaļas pilnsapulce notiks 25. februārī plkst. 10, *81 Gladstone Street, Mansfield NG18 2LN*. Raksta autors ir Helmutis Feldmanis; plašāka versija publicēta ABN janvāra numurā.

Mūsu Balss 9. lappusi piepilda DVF Derbijas nodaļas ziņas un attēli, autors Gunārs. Derbijas Ukrainu klubā 2011. gada 5. novembrī pieminēja Latvijas valsts 93. gadadienu. Pārrunas un pār-

runas turpinās šajā gadā. Vakara otrā daļā bija lustīga balle. Helmūta mūzicēšanai pievienojās talantīgs dziedātājs (vārds nav minēts) un Derbijas mūziku grupa "Banket". Sarīkojuma izkārtosānā piedalījās 12 palīgi. DVF Derbijas nodaļas pilnsapulce notiks 15. februārī.

Nodaļu ziņojumos izteikta pateicība ziedotājiem. Desmitā lappusē – "Pēdējā brīdī" pats jaunākais.

Lai redaktorei veicas!

Dzidra Purmale

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Piemin Latvijas *de iure* atzīšanu

Pirms 91 gada 26. janvārī pēc Antantes lielvalstu lēmuma sākas vispārēja Latvijas *de iure* atzīšana. Godinot tā laika diplomātu starptautiskos panākumus, Latvijas ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs kopā ar Ingridu Meierovicu nolika ziedus Latvijas Republikas pirmā Valsts prezidenta Jāņa Čakstes un Latvijas diplomātijas simbola - pirmā ārlietu ministra Zigfrīda Anna Meierovica atdusas vietā Rīgas Meža kapos. Valsts prezidents Andris Bērziņš 25. janvārī Rīgas pili uzrunāja ārvalstu diplomātus.

Savulaik Zigfrīds Anna Meierovics bija teicis: „Pār visām lietām mums jāpatur tuvāki Latvijas liktenis un tās vajadzības un prasības. Mums jāizlieto visi ceļi, lai sagādātu un izauklētu Latvijas laimi.”

***

Baltijas ministri vienojas

Rīgā notika Baltijas valstu zemkopības ministru apspriede. Kopējās lauksaimniecības politikas projektā laikam no 2014. līdz 2020. gadam Baltijas valstis ir Eiropas Savienības atbalsta saņēmēju tabulas lejasgalā. Laimdota Straujuma (Latvija), Mindaugs Kuklīeris (Lietuva) un Helirs Valdors Sēders (Igaunija) vienojās par kopīgu pozīciju netaisnīgo tiešmaksājumu novēršanā. Ministru ieskatā ES atbalstam jānonāk pie ražojošajiem lauksaimniekiem, nevis “divāna zemniekiem”. Berlīnē 20. janvārī triju Baltijas valstu zemkopības ministri un lauksaimnieku nevalsts organizāciju pārstāvji parakstīja kopīgu deklarāciju “Par godīgu Kopējo lauksaimniecības politiku visām Eiropas Savienības dalībvalstīm”.

***

Akcija

„Draudzīgā aicinājuma diena”

Rīgā, Melngalvju nama svētku zālē, 26. janvārī uz akcijas “Draudzīgā aicinājuma dienas” svinīgo atklāšanas sarīkojumu pulcējās vairāk nekā 70 Latvijas skolu pārstāvji, lai saņemtu dāvanu – kādu pašu izvēlētu grāmatu no SIA “Rīgas nami”, apgādu “Jumava”, “Jānis Roze” un “Atēna” sagādātā izdevumu klāsta. Svinīgā atmosfērā “Draudzīgā aicinājuma” kustības atbalstītāji, arī Valsts prezidents Andris Bērziņš godināja savas pirmās un mīļākās mācību iestādes, kopumā apdāvinot 126 skolas.

“Manuprāt, tā ir laba cilvēciska iespēja – dāvināt grāmatas. Lai arī tīmeklis sniedz lielas iespējas, tomēr grāmata ir pamats stabilitātei un attīstībai. Tā atspoguļo kaut ko ļoti fundamentālu mūsu dzīvē,” uzrunājot ap 70 Latvijas skolu pārstāvju un citu viesu, Melngalvju namā vakar sacīja Valsts prezidents Andris Bērziņš.

***

Aptur Eiropas fondu maksājumus

Eiropas Komisija (EK) uz laiku apturējusi Eiropas Savienības (ES) fondu maksājumus Latvijai, aģentūru LETA informēja Finanču ministrijas (FM) Komunikācijas nodaļas vadītāja vietniece Agnese Belkeviča. Pēc EK sniegtās informācijas, šāds

lēmums pieņemts ES Kohēzijas fonda un Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) programmās “Uzņēmējdarbība un inovācijas” un “Infrastruktūra un pakalpojumi”. EK informējusi Latviju, ka FM - fondu vadošajai iestādei trūkst mehānisma ietekmei uz atbildīgo nozaļu ministriju un aģentūru pieņemtajiem lēmumiem par fondu līdzekļu izlietojumu. Identificēto nepilnību novēršanai EK uz laiku aptur ES fondu maksājumus un uzdod Latvijai divu līdz trīs mēnešu laikā izstrādāt rīcības plānu un novērst trūkumus vadības un kontroles sistēmā.

***

Ceturtdaļa – par otru valsts valodu

Pēc *Latvijas faktu* janvārī veiktās aptaujas, referendumā par otru valsts valodas statusa piešķiršanu krievu valodai 18. februārī plāno piedalīties 62,7% Latvijas pavalstnieku un nepilni 28% no viņiem domā balsot **par**, savukārt 62,4% balsos **pret**. Tīrgus un sabiedrisko attiecību pētījumu aģentūras *Latvijas fakti* direktors Aigars Freimanis sniedz informāciju, ka, pēc aptaujas datiem, referendumā nolēmuši nepiedalīties 12,8% pavalstnieku, savukārt daļa iedzīvotāju vēl svārstās – 13% domā, ka drīzāk piedalīsies, 4,5% – ka drīzāk nepiedalīsies, bet 7% vispār nezina, kā rīkosies.

***

Starptautiskās organizācijas “Reportieži bez robežām”

(*Reporters sans frontieres, RSF*) veidotajā ikgadējā pasaules preses brīvības indeksā starp 179 valstīm visaugstāko novērtējumu saņēmušas Norvēģija un Somija. Latvija kopā ar Trinidadu un Tobago daļa 50./51.vietu. Salīdzinājumā ar iepriekšējo vērtējumu (reitingu) zaudētas 20 pozīcijas. Igaunija daļa 3./4.vietu ar Nīderlandi, Lietuva no dalītās 11./13.vietas noslēdus uz 30./31.vietu, dalot to ar Austrāliju. Pēdējās trīs vietas ieņem Turkmēnistāna, Ziemeļkoreja un Eritreja.

Organizācijas veiktajā pasaules preses brīvības pētījumā valstis tiek vērtētas pēc vairākiem kritērijiem. Indeksā atspoguļojas žurnālistu, plašsaziņas līdzekļu un tīmekļa brīvības līmenis, kā arī varas iestāžu ieguldījums šīs brīvības nodrošināšanā un ieviešanā.

***

Priedītis atbrīvots

No apcietinājuma atbrīvots bijušais *Latvijas Krājbankas* valdes priekšsēdis Ivars Priedītis. Viņam aizliegts tuvoties noteiktām personām un izbraukt no valsts. Policija neatklāj, kādām personām Priedītis nedrīkst tuvoties. Vēl bijušajam bankierim noteikts uzturēties noteiktā dzīvesvietā, norāda policija.

Priedīti pērn novembra otrā pusē aizturēja Ekonomisko noziedzumu apkarošanas pārvaldē sākot kriminālprocesa ietvaros saistībā ar aizdomām par *Latvijas Krājbankas* īpašumu 100 miljonu latu apmērā nelikumīgu ieķīlāšanu par labu trešajam personām.

***

Lavrovs jauca Latvijas iekšējās lietās

Krievijas ārlietu ministrs Sergejs Lavrovs preses konferencē 18. jan-

vārī apgalvoja, ka iniciatīvu Latvijā rīkot referendumu par krievu valodu kā otro valsts valodu diktē centieni pēc tainīguma. “Cilvēki vēlas tapt sadzirdēti,” viņš teica. „Cilvēki vēlas, lai viņu tiesības runāt, domāt, audzināt savus bērnus dzimtajā valodā tiktu cienītas,” – un piebilda, ka tā ir “eiropiska vērtība, un šajā gadījumā var runāt par tiesībām uz to, kas skar Eiropas Savienību kopumā.” Latvijas bijušais prezidents Valdis Zatlers, pērn viesojoties Krievijā, solījis atrisināt valodas jautājumu tā, ka vismaz bērni, kas piedzimst nepavalstniekiem, automatiski saņemtu Latvijas pavalstniecību.

***

Divvalodības drāmatiskās sekas

Valsts valodas centra Valodas kontroles nodaļas vadītājs Antons Kursītis plašsaziņas līdzekļos skaidro, kādas varētu būt sekas, ja 18. februāra referendumā iedzīvotāji nobalsotu par grozījumiem Satversmē un krievu valoda kļūtu par otru valsts valodu Latvijā.

*Pagaidām nevienā pasaules unitārajā valstī (tostarp Latvijā) nav divu reāli vienlīdzīgu valsts valodu visā tās teritorijā. Federālajās valstīs, kur ir vairākas valsts valodas, tās funkcionē kā **vienlīdzīgas parasti tikai valdības un parlamenta līmenī** (izcēlums mūsu –red.), bet visās citās jomās attiecīgajā valsts teritorijā dominē viena no valsts valodām. Ja krievu valodai piešķirtu otru valsts valodas statusu, tā tikpat labi būtu arī pirmā, tad vēsturiski īsā laika posmā latviešu valoda likumīgi tiktu „nobīdīta” uz laukiem un mazpilsētām, jo tikai tur to pietiekami intensīvi lietotu tāpat kā tikai Baltkrievijas laukos – baltkrievu valodu.

*Sākotnēji Latvija strauji sadalītos daudzās Kvebekās, Ziemeļīrijās, Baltkrievijās, kur vienā reģionā valdītu viena vairākuma valoda, otrā – otra vairākuma valoda.

*Vairākums iedzīvotāju – it sevišķi krieviski runājošie – saskarsmē ar citiem vispirms nepasāubāmi izmantotu savas tiesības un iespējas pieprasīt, lai visi runā un atbild viņu valsts valodā, neizpildītu pienākumu uz klausīt, saprast un atbildēt citam arī otrā valsts valodā.

*Tā kā praksē nav iespējams reglamentēt visas saskarsmes situācijas, kad ir tikai viena valsts valoda, tad jaunos apstākļos šī divu it kā vienlīdzīgu un vienīgu valodu cīņa tik mazā teritorijā neizbēgami būtu ļoti intensīva un pašnīcinoša.

***

Nilu Muižnieku ievēlē par EP cilvēktiesību komisāru

Eiropas Padomes parlamentārajā asamblejā par padomes cilvēktiesību komisāru ievēlēja Latvijas Universitātes Sociālo un politisko pētījumu centra (SPPC) direktoru, politologu Nilu Muižnieku. Iepriekš sarunā ar *Latvijas Avīzi* Muižnieks uzsvēra, ka, kļūstot par komisāru, ievēros neitrālītāti un savā darbā un attiekmē balstīsies uz starptautisko cilvēktiesību praksi un EP vērtībām. “Mana pieeja attiecībā uz Latviju būs tāda pati kā ar citām valstīm. Katrā dalībvalstī atsevišķi jāvērtē situācija un jāizprot vietējais kon-

NEDĒLAS CITĀTS

Būsim pret valsti apdraudošām provokācijām!

No dzejnieces Māras Zālītes raksta laikrakstā *Diena* „Un pēc tam?”

Referendums būs. Notiks. Tas ir labi. Cimds ir nomests, un Latvijai uzticamo pilsoņu goda lieta ir cimdu pacelt. Piedalīties un balsot pret vēl dziļāku sabiedrības nošķirtību, pret tālāku segregāciju, jo tieši pie tā novestu divas valsts valodas Latvijā. Galīgā konsekvencē divvalodība novestu pie valsts integritātes zuduma un latviešu valodas pakāpeniskas izspiešanas no vienīgās telpas visā plašajā pasaulē, kur tai ir iespēja pastāvēt un attīstīties. Ir taču skaidrs, ka latviešu un krievu valoda nav vienas svāra kategorijas cīkstoņi un arēnas aplis nav neitrāla teritorija. Nē, nevienlīdzīgais cīkstiņš notiek zemē, kur pēc nežēlīgas rusifikācijas Krievijas imperijā un padomju okupācijā „vietējā” valoda līdz šim brīdim nav pilnībā atguvusies no brūcēm, kas tai cirstas.(..)

Man ir izmisīgs jautājums Latvijas krieviem – kur viņu tainīguma izjūta, kur augstsirdība, kur atbildības sajūta? Vai tiešām sava lingvistiskā komforta dēļ Latvijas krievi nevairātos pakļaut iznīcībai latviešu valodu? (Padomju imperija iznīcināja ap 200 mazo valodu.) Kā Latvijas krievi pieļauj, ka ar viņiem manipulē kāds Vladimirs Iljičs, kurš sevi dēvē par nacionālboļševiku? Pārtulkojot Eiropai saprotamā terminoloģijā, šo ideoloģiju sauc

teksts,” teica tobrīd vēl komisāra amata kandidāts. Iepriekš Muižnieks paudis viedokli, ka Latvijā nepavalstniekiem nepieciešams piešķirt balsstiesības pašvaldību vēlēšanās.

Nils Muižnieks dzimis 1964. gadā ASV. Doktora gradu politoloģijā ieguvis Berklejas universitātē Kalifornijā. Viņa karjera saistīta ar cilvēktiesību un etnisko studiju pētniecību. Strādājis arī par integrācijas lietu ministru. Pēdējos gadus vadījis SPPC un EP komisiju pret rasismu un neiecietību.

***

Latvijas karavīriem augsta morālā un profesionālā sagatavotība

Latvijā darba vizītē bijaieradies Afganīstānas provinces Meimanas pašvaldības vadītājs Nazars Muhameds Saheb Zads Saheb Nazars. Viesis tikās ar aizsardzības sistēmas amatpersonām un apmeklēja dažas bruņoto spēku vienības.

Meimanas pašvaldības vadītājs pateicās Latvijas tautai par to, ka latviešu karavīri mērojuši tūkstošiem kilometru prom no savām mājām, lai rūpētos par drošību Afganīstānā. Paldies tiek teikts arī Latvijas bruņotajiem spēkiem par Afganīstānas karavīru apmācīšanu. Tiekoties ar Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas deputātiem, Nazars Muhameds uzsvēra, ka Afganīstānā dienotie Latvijas karavīri ir augsta līmeņa profesionāļi

par neonacismu. Tā ir noziedzīga un demokrātiskās valstīs aizliegta. Pat atribūtika un stils nekautnīgi demonstrē atsauci uz nacismu un staļinismu.

Tāpat gribētu jautāt – kā Latvijas vara pieļauj, ka valsti mēnešiem ilgi kā dresētu sunīti dancina jau minētais neonacisms? Tā vien šķiet, ka šī cilvēka klātesamība Latvijas politikā jūtama daudz spēcīgāk nekā, piemēram, Valsts prezidenta klātbūtne. Aicinu prezidentu uzdot sev jautājumu, kas savulaik bija aktuāls arī iepriekšējam prezidentam, proti, – kas esmu? Ierēdnis vai valsts līderis?(..)

Krievu valoda nekļūs par valsts valodu de iure. Bet de facto? Vai Valsts prezidentam joprojām būs vienalga, kādā valodā runāt? Valsts valoda ir valsti reprezentējošs simbols – tāpat kā karogs un valsts ģerbonis. Bērziņa kungs, tirgū iepērkoties kā privātpersona, protams, var runāt, kādā valodā vien vēlas, taču kā Latvijas Republikas prezidentam viņa pienākums vienmēr un visur ir lietot tās valsts valodu, kurā viņš pārstāv. Tas pats attiecas uz visām citām valsti pārstāvošām dažāda ranga personām, kas uzstājas plašsaziņas līdzekļos.

Ja pret nobalsos miljons, tas būs signāls, ka latvieši, kā redzams, neļaus sevi tik viegli iznīdēt pašu zemē. (..)

Būsim pret valsti apdraudošām provokācijām! Iesim uz referendumu! Balsosim PRET!

un afgāņi ir pateicīgi par viņu ieguldījumu Afganīstānas drošībā

***

Dibina jaunu partiju

Mazajā ģildē 1. decembrī pulcējās LPP/LC kongresa delegāti un nolēma izbeigt Šlesera reformu partijas LPP/LC darbību. Daļa likvidētās LPP/LC Rīgas domes deputātu un vairāki pašvaldībā nodarbinātie, kā arī kultūras un izglītības darbinieki nolēma dibināt organizāciju “Gods kalpot Rīgai!”. Plānots, ka līdz martam organizācija pārtaps par partiju, kas 2013. gadā piedalīsies pašvaldību vēlēšanās, kur varētu veidot vienotu partiju bloku ar *Saskaņas centru*. Jaunās organizācijas vadītājs ir Rīgas domes priekšsēža vietnieks Andris Ameriks.

***

Padomei virza piecus kandidātus

Atbildīgā Saeimas komisija apstiprināšanai Nacionālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomē virza piecus kandidātus: studijas *Mistrus Media* vadītāju Gintu Grūbi, “Turības” Komunikācijas zinātņu katedras vadītāju Aināru Dimantu, *Latvijas Vēstneša* portāla nozares redaktori Aiju Čāliči-Duļevsku, SIA *Vesta LK* mārketinga un sabiedrisko attiecību projektu vadītāju Daini Mjartānu un producentu, operātoru un režisoru Ivaru Zviedri. Saeimas balsojums plānots 2. februārī.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

LAIKU UN VIETU MIJĀS

4. martā ar Putinu spēkosies Prochorovs

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Viņš ir ļoti bagāts (18 miljardi dolāru), gaļa auguma (2,04 metri), turklāt simtprocentīgs krievs: Michails Prochorovs nav ar pliku roku ņemams.

Pirmais ieskrējienis - pērnā septembrī - gan bija neveiksmīgs: Prochorovam neizdevās sapulcināt ap partiju *Pravoje delo* satīcīgu komandu, uzvirvoja iekšējas nesaskaņas, un līdz Valsts domes vēlēšanām 4. decembrī viss pasākums izcibēja. Taču Prochorovs neizmisa: viņš cieši apņēmis 4. martā, kad jānotiek Krievijas prezidenta vēlēšanām, balotēties kā nopietns Putina sāncensis, izvirzot mērķi: nepieļaut Vladimiru Putina uzvaru pirmajā kārtā un mazināt "pareizticīgā komunistu" Genadija Žjuganova izredzes. Tēmēdams uz Krievijas Federācijas prezidenta amatu, Prochorovs nodevis atklātībai tādu programmu, kas neizraisa šoku, bet modina "veselīgu interesi".

Prochorovs, kuņš 4. marta vēlē-

šanās balotējas, nevis kādas partijas izvirzīts, bet kā pašpasludināts pretendents, kam izdevies savākt likumā paredzētos divus miljonus parakstu, savai programmai devis nosaukumu *Nastojasčeje buduščjeje*. Tā ir vārdu spēle: to var lasīt gan kā "Tagadnes nākotne", gan kā "Īstā nākotne", jo *nastojasčeje* nozīmē tiklab lietvārdu "tagadne", kā arī īpašības vārdu "īstais".

Savas programmas ievadā Prochorovs brīdina Krievijas varturus, ka laiki mainījušies un ka viņi vairs nedzīvos tā, kā viņiem gribētos.

Viņaprāt mūsdienu Krievija ir valsts ar autoritāru režīmu: "Mēs dzīvojam neistā pasaulē ar neistu politiku un neistu ekonomiku" (sk. definīciju *nastojasčeje* = īsts - *F.G.*). **Demokratizācijas** ietvaros Prochorovs vēlas panākt, lai apgabalu gubernatori atkal - kā tas bija vēl necik sen - tiktu vēlēti, nevis iecelti. Viņš vēlas, var teikt, "atsvaizdināt kadrus", prasot sarīkot senātoru, pilsētu vecāko (mēru) un policijas teritoriālo vienību vadītāju ārkārtas vēlēšanas. Svarīgs ir viņa priekšlikums pazemināt bar-

jēru iekļūšanai visu līmeņu parlamentos no tagadējiem 7 procentiem uz 3 procentiem. Krievijas prezidents, uzsvē Prochorovs, drīkst tikt ievēlēts ne vairāk kā uz diviem termiņiem "visa mūža garumā".

Atgādinot, ka 2011. gada nogalē masu mītiņos paustais protests pret Valsts domes 4. decembra vēlēšanu rezultātu viltošanu bijis pamatots, Prochorovs sola panākt šī sasaukuma parlamenta atļaušanu, jo jāriko ārkārtas vēlēšanas.

Politologs Aleksandrs Kinevs ļoti pozitīvi vērtē Prochorova programmu: nedz labēja, nedz kreisa - tā esot **valsts dzīves eiropizācijas** programma.

Kā jau teikts, Prochorovam ir svarīgi, lai Putins neuzvarētu prezidenta vēlēšanu pirmajā kārtā, lai viņam 18. martā - otrajā kārtā - vajadzētu rēķināties ar "smagsvara" sāncensi. Būdam realists, Prochorovs intervijā *BBC* Krievu redakcijai lika saprast, ka viņš ir "gatavs strādāt kāda cita kandidāta komandā tā uzvaras gadījumā". Konkrētāk viņš neizteicās, bet visai

zīmīgi piebilda: "Man amats nenozīmē debesmannu, man ir svarīgi realizēt tās programmas, kas man pēc sava gara ir tuvas, - tās, ko atbalsta mani piekritēji".

Sestdien, 4. februārī, - mēnesi pirms prezidenta vēlēšanām - Maskavā jānotiek masu mītiņam, ko organizē "apvienotā opozīcija". Prochorovs apsolīja, ka noteikti atnāksot, bet mītiņa dalībniekus neuzrunāšot. "Es labāk noklausīšos citus orātorus."

Vērtējot savas izredzes 4. marta vēlēšanās, Prochorovs pauz cerību, ka viņu atbalstīs vidusšķira - "tie aktīvākie 15,2% no iedzīvotāju kopskaita, kuņš dzīvo lielākajās un vēlas demokrātiju". Lai pievilinātu šo vidusšķiru, Prochorovs apsolījis uzvaras gadījumā par premjermīnstru iecelt vai nu bijušo finanču ministru Alekseju Kudrinu, kas bija sastrīdējies ar pagaidām vēl esošo prezidentu Dmitriju Medvedevu, vai arvien vēl cietumā sēdošo oligarchu Michailu Hodorkovski, kuņš daudzu liberāļu acīs ir Putina patvaļas un atreibības upuris.

Ārkārtīgi pievilcīgi vidusšķirai

rādās šādi Prochorova postulāti: valsts galvenā prioritāte ir privātpašuma aizstāvība, un Krievijas attīstības galvenais resurss ir pilsoņu privāta iniciatīva. Informācijas brīvība sasniedzama, privatizējot federālos televīzijas kanālus. Plašsaziņas līdzekļi nedrīkst piederēt valstij vai valsts kompanijām (pat ne daļēji).

Interesants ir arī Prochorova viedoklis, ka bezmaksas augstākā izglītība pieļaujama tikai tad, ja tiek sagatavoti tādu profesiju speciālisti, kuņš vajadzīgas Krievijas ekonomikai.

Prochorovs sola: "Ja es kļūšu prezidents, es pārdošu visus savus aktīvus un naudas lielākā daļa tiks labdarībai." Vai noticēsīm?

Prochorovs būtiski atšķiras no Putina tai ziņā, ka negudro nez par kādu Eirāzijas Savienību, bet paredz, sākot ar 2015. gada janvāri, ieviest Krievijā "Eiropas Savienības sertifikātus un tehniskos reglamentus". Stratēģiskais mērķis esot apvienot ES un Krievijas Federāciju vienotā "geopolitiskā centrā" ar kopēju valūtu uz eiro un rubļa bāzes. Skan "eiropiski un civilizēti", bet arī, šķiet, fantastiski, gandrīz vai utopiski...

Franks Gordons

Vienotība ne tikai *Vienotības* izpildījumā

Šā gada 26. janvārī Latvijas Republikas Saeimā notika kārtējā plēnārsēde, un deputāti tajā demonstrēja interesantu vienprātību veselā serijā jautājumā.

Domājot gan par pirmo, gan otru, gan arī par trešo lasījumu konkrētu likumprojektu sakarā, deputāti 20 reizes tos atbalstīja vienbalsīgi, tātad - nevienam nebalsojot pret un nevienam neatturoties. Rezultāts 80:0, 83:0, 84:0 u.tml., protams, liek jautāt, kur tad bija tie 20, 17 vai 16 deputāti, kuņš vispār nebalsoja. Veselas piektdaļas iztrūkums neko īpaši labu par parlamenta darbu neliecina. Taču tas tomēr ir labs paraugs vienotībai ne tikai valdības koalīcijā (*Vienotība*, Zatlera Reformu partija (ZRP) un Nacionālā apvienība (NA) ar sešu neatkarīgo deputātu, tā dēvēto *olštēnišu* atbalstu), bet arī pašā Saeimā ar visu opozīciju.

Šāda veida koalīcijas un opozīcijas vienotība nav nekas nedzirdēts. Piemēram, pagājušajā gadā Saeimai pirmo reizi izdevās ievēlēt jaunu Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja vadītāju pēc vienbalsības principa, lai arī tas bija visnotaļ liels pārsteigums, jo balsojums bija slepens un slepenos balsojumos Saeimas „gudrās galvas” tradicionāli ir demonstrējušas visādus brīnumus. Taču balsojums tāds bija, un tas bija labi, vēl jo vairāk tāpēc, ka pēc katastrofālā Normunda Vilniša perioda KNAB vadībā biroja priekšnieka amatu pārņēma ilglaicīgs KNAB darbinieks, par kuņš zināšanām un spējām nevienam nevarēja būt šaubu. Turklāt 11. Saeimā pagaidām bijis raksturīgi, ka vienkāršos jautājumos opozīcija balso kopā ar koalīciju. It īpaši tas ir tad, ja li-

kumprojektam ir pirmais lasījums (kad balsojums ir - vai projektu nodot Saeimas komisijām) vai otrs lasījums (kad vēl var ierosināt priekšlikumus par labojumiem vai pilnveidojumiem). Un tas vēl jo vairāk liek padomāt par tiem gadījumiem, kad šāda veida vienprātība nav manāma.

Būtiskākais jautājums, kuņš vienprātības nav un nav, ir gaidāmais balsojums par Eiropas Savienības tā dēvētā Lisabonas līguma labošanu, lai tajā ieviestu vienotus principus par budžeta disciplīnu ES dalībvalstīs. Šo labojumu galīgais variants patlaban vēl nav izstrādāts, bet tas nav traucējis Saeimas deputātus un valdības pārstāvjus izturēties tādejādi, kā tas Latvijas politikā diemžēl ne tikai nav nekas neparasts, bet ir arī nožēlojams.

Pirmkārt, valdība ir deklarējusi, ka Lisabonas līguma labojumi ir uzskatāmi par valsts noslēpumu. Šī indeve - itin visu pasludināt par noslēpumu - Latvijas politikā ir piemērots jau sen. Pēdējais prāvākais gadījums, kad tā notika, bija pirms pāris gadiem, kad valsts ar cepuri rokā devās pie starptautiskajiem aizdevējiem, lai glābtu Latvijas tautsaimniecību pēc kracha, ko bija nodrošinājis kādreizējais premjermīnistrs Aigars Kalvītis ar savu „gāzi grīdā” attieksmi pret ekonomiskiem jautājumiem. Arī toreiz valdība centās līgumu ar Starptautisko valūtas fondu un citām instancēm paturēt slepenībā, bet, tāpat kā šoreiz, tas arī toreiz bija visnotaļ absurds lēmums, jo līguma teksts drīz vien kļuva plaši zināms un publicēts. Tāpat ir arī ar Lisabonas līguma grozījumiem. Man to parādīja Ministru prezidenta ES lietu padomnieks Pēteris Viņķelis. Saeimas deputāte Iveta Grigule no *zaļzemniekiem* ir norādījusi, ka grozījumi ir plaši publicēti ārzemēs, timekli tos var atrast

katrs, kuņš nav slinkuma to pamēklēt. Vārdu sakot, „gudrās galvas” kārtējo reizi centušās noslepenot kaut ko tādu, kas nebūt nav nekas slepens.

Otrkārt, jautājums ir būtiskāks. Tie paši *zaļzemnieki* sākumā par gaidāmajiem grozījumiem paziņoja, ka tos atbalstīs tikai tad, ja tiks uzņemti valdības koalīcijā vismaz ar diviem ministru portfeliem. It īpaši runa ir par Zemkopības ministriju, kur ZZS ļaudis pirms pagājušā gada Saeimas vēlēšanām un tām sekojošās valdošās koalīcijas izveidošanas bija saimniekojuši jau ļoti sen (un ne vienmēr ar īpaši labiem rezultātiem). Pēc sarunas ar Valsts prezidentu Andri Bērziņu, kuņš prezidents *zaļzemniekiem* acīm redzami bija licis manīt, ka šis nu nav tas gadījums, kad uzsākt politisku tirgošanos, *zaļzemnieki* no savām prasībām atteicās, taču ZZS frakcijas vadītājs Augusts Brigmanis paziņoja, ka viņš pārstāvētie deputāti neesot nekādi „puišēļi”, kuņš kāds var īpaši komandēt.

Nekāda ZZS uzņemšana koalīcijā nav iespējama, jo ZRP aizvien vēl paliek pie sava, ka nekādā ziņā koalīciju nevar veidot ar partiju, kuņš saimnieks joprojām ir absurdi kompromitētais Ventspils boss Aivars Lembergs. Viņš *zaļzemniekiem* ir apmēram tas pats, kas *Saskaņas centram* (SC) ir jautājums par PSRS izdarīto Latvijas okupāciju. Galu gala SC ļaužu ietiepība, ka nekādas okupācijas nav bijis, tapa par galveno iemeslu, kāpēc pērn ZRP nosprieda, ka ar *Saskaņu* tomēr nekādu koalīciju veidot nevar. Tas pats attiecas uz ZZS un Lembergu. Nekad un nevienā brīdī no ZZS ļaudīm un viņu āmen koņa Ventspils interešu tribunālā *Neatkarīgā Rīta Avīze* nevar atrast neviena vārda, kas liecinātu, ka Lembergs nav mazs, nevainīgs un

pūkains jēriņš, kuņš sazin kāpēc brūk virsū ļauni ļaudis no Ģenerālprokuratūras, tiesas, KNAB, nevalsts organizācijām u.tml. Tā kā Lemberga lietu izmeklē ne vien Latvijā, bet arī Lielbritānijā, Luksemburgā un citur, tas ir visai divains apgalvojums. Lai Lembergs un viņa rokaspuīši domā, ko grib, bet Ģenerālprokuratūra Latvijā nemēdz strēbt karstu, un, ja pret Lembergu ir izvirzītas ļoti nopietnas kriminālpasūdzības, tad tas nav noticis tāpēc, ka tā grib minētās nevalsts organizācijas un to aktīvisti, bet gan tāpēc, ka ir iemesls domāt - šis cilvēks ir noziedzies.

ZZS deputātu dziesma ir mums jau sen ierastā - cilvēks ir vainīgs tikai tad, ja tiesa viņu par tādu pasludina. Jā, nevainības prezumpcija ir spēkā arī pie mums, bet politikā tomēr ir arī tāds jēdziens kā reputācija un morāle. Mūsu „gudro galvu” attieksme šajā ziņā viskaitrāk bija redzama 9. Saeimas laikā, kad deputāta mandātu saglabāja *Tēvzemei un Brīvībai/LNNK* deputāts Juris Boldāns pat pēc tam, kad viņu notiesāja par balsu pirkšanu Balvu rajonā, un tikai tad, kad bija iziets viss apellācijas process un viņš beidzot prāvu zaudēja, turklāt zaudējot arī Saeimas mandātu. Tāpēc laikam *zaļzemnieku* attieksmi pret savu ideoloģisko līderi var saprast, taču tas ir tikpat nožēlojams.

Jo jautājums par Lisabonas līguma grozījumiem tomēr ir gana būtisks, lai ar to nespēlētu ierastās politikas spēlītes. Ko isti *zaļzemnieki* ar savu tielešanos vēlas mums pateikt - ka fiskāla disciplīna Latvijai nav vajadzīga? Vēl jo vairāk, ja paturam prātā, ka joprojām viens no valsts galvenajiem mērķiem ir 2014. gadā ieviest Eiropas kopējo valūtu, tātad - eiro. Paredzētajos grozījumos ir elementi, par kuņš ir vērts spriest, piemēram, ir

paredzēts, ka viena dalībvalsts var apsūdzēt otru dalībvalsti, ja tai šķiet, ka otrā valstī ar fiskālo disciplīnu notiek nebūšanas. To varbūt var kvalificēt kā *klačošanu*, lai gan Eiropas kopīgajā politikā tomēr skaidri redzams, ka ir arī tādas valstis (pirmām kārtām jau Grieķija), kuņš par savu fiskālo stāvokli rupji melo līdz brīdim, kad tālāk jau ir strupceļš. Lai nu kā, paredzētie grozījumi tomēr ir pozitīvi, jo fiskālā disciplīna arī Latvijai ir pietiekami svarīga pati par sevi. Tikai tagad valsts ir kaut cik panākusies ārā no katastrofālās ekonomiskās krīzes, kas Latvijā sagādāja milzīgus budžeta griezumus, ievērojami bezdarbu, masīvu ekonomisku emigrāciju un visu pārējo, kas „daiļo” pašreizējo Latvijas Republiku.

Tā kā Latvijas dalība Eiropas Savienībā ir konstitucionāla rakstura jautājums, jādoma, ka balsojumā par Lisabonas līguma grozījumiem būs nepieciešamas divas trešdaļas balsu. Valdošā koalīcija Saeimā var rēķināties ar 56 no 100 balsīm, tātad divu trešdaļu nodrošināšanai būs jāpiemēklē vēl vismaz 11 balsis. No *Saskaņas centra* diez vai var tās gaidīt, SC patlaban ļoti aktīvi agitē par domu, lai nekādu palīdzību no tā negaidot, ja pārējās partijas ar to nepavisam negrib draudzēties. Un tāpēc jautājums kārtējo reizi ir *zaļzemnieku* rokās. Pagājušajā Saeimas sasaukumā viņi atkal un atkal bloķējas ar opozīciju jautājumos par tiesiskumu, godīgumu un atklātību Latvijas politikā. Tīģeris, kā zināms, strīpas nemēdz mainīt. Ja arī laikā pēc bijušā Valsts prezidenta Valža Zatlera slavenā Rikojuma Nr. 2 ZZS reizēm ir uzvedusies visnotaļ rātni (kaut vai KNAB priekšnieka ievēlēšanā), tad šoreiz jau atkal viņi norāda, ka šaurās partijas intereses ir turamas augstākā vērtē par valsts kopīgām interesēm. Kaut kā viņu balsis būs jādabū. Vienīgais jautājums - par kādu cenu?

Kārlis Streips

PBLA KULTŪRAS FONDA PAZIŅOJUMS

Darbi godalgošanai iesniedzami līdz 2012. gada 1. aprīlim

Līdzekļu pieprasījumi iesniedzami līdz 2012. gada 1. jūlijam

PBLA Kultūras fonds (KF) aicina ierosināt kandidātus 2012. gada apbalvojumiem šādās kultūras nozarēs: humānitāro un sociālo zinātņu, lietiskās mākslas, mūzikas, pedagogijas, preses, rakstniecības, tautas un mākslas deju, teātra mākslas, tehnisko un dabas zinātņu, tēlotājas mākslas nozarē. Motīvētus ierosinājumus var iesniegt grāmatu izdevēji, autori, komponisti, ieinteresētas personas vai organizācijas līdz ar apbalvojamās personas pareizu pilnu vārdu, adresi, e-pasta adresi un tālruna numuru un divām (2) atsauksmes vēstulēm KF nozaļu vadītājiem (sk. tālāk) elektroniski, ne vēlāk kā līdz 2012. gada 1. aprīlim.

Rakstniecības, humānitāro un sociālo zinātņu nozarē darbiem jābūt izdotiem pēdējos divos gados. Tos vēlams iesniegt piecos, bet ne mazāk kā četros eksemplāros, lai visiem nozares referentiem būtu iespējams laikus ar tiem iepazīties. Ieteicam sazināties ar attiecīgas nozares vadītāju, lai uzzinātu, kam grāmatas/darbi nosūtāmi.

Skaņu mākslā, vokālajā vai instrumentālajā nozarē, darbiem jābūt publicētiem vai pirmo reizi publiski atskaņotiem divos iepriekšējos kalendāra gados. Var arī ierosināt godalgot skaņu vai teātra mākslā izcilus veikumus, kas notikuši divu iepriekšējo gadu laikā. Zinātniskie darbi humānitāro un sociālo zinātņu vai tehnisko un dabas zinātņu laukā var būt uzrakstīti svešvalodās, bet tādā gadījumā jāpievieno īss atstāstījums latviešu valodā.

PBLA KF apbalvo tikai ārzemēs dzīvojošus latviešu autorus, māksliniekus un izglītības un kultūras darbiniekus, kā arī citautiešus, kuŗi veicina latviešu kultūru ārzemēs.

PBLA KF piešķir goda balvas (\$2 000), goda diplomus (bez naudas balvas), kas atzinības ziņā pielīdzināmi goda balvām, K. Barona prēmijas (\$1000) un atzinības rakstus saskaņā ar KF noteikumiem, ievērojot darba kvalitāti, attiecīgās nozares vadītāja un referentu atzinumu un PBLA KF priekšsēža apstiprinājumu.

Visās desmit (10) KF nozarēs nozaļu vadītāji korespondences ceļā vienojas ar saviem referentiem par ieteikumu KF apbalvojumam.

Noteikumi paredz, ka viena autora darbus vai veikumus tānī

pašā nozarē var godalgot ne agrāk kā pēc trim (3) gadiem, bet otru naudas balvu citā nozarē var piešķirt pēc diviem (2) gadiem.

Pieteikumi iesūtāmi **elektroniski līdz 2012. gada 1. aprīlim** nozaļu vadītājiem pēc šādām adresēm:

Humānitāro un sociālo zinātņu nozare:

Jānis Peniķis
1214 E. Belmont Ave.
South Bend, IN 46615 USA
leizhans@yahoo.com

Lietiskās mākslas nozare:

Lilita Spure
153 Forest Glen
Wood Dale, IL 60191 USA
lilitasp@sbcglobal.net

Mūzikas nozare:

Dace Aperāne
11 Cat Rocks Dr.
Bedford, NY 10506-2023 USA
aperanscrd@aol.com

Pedagogijas nozare:

Elizabete Petersone
15 Cherrystone Dr.
Toronto, ON M2H 1R8
CANADA
elitapetersons@sympatico.ca

Preses nozare:

Gunārs Nāgels

PO Box 6219
South Yarra, VIC 3141
AUSTRALIA
redakcija@laikraksts.com

Rakstniecības nozare:

Rolfs Ekmanis
50 Cedar Lane
Sedona, AZ 86336-5011 USA
rekmanis@msn.com
rolfs.ekmanis@asu.edu

Tautas un mākslas deju nozare:

Zaiga Klimane
32 Pine Ridge Road
Poughkeepsie, NY 12603 USA
zklimanis@aol.com

Teātra mākslas nozare:

Inta Purva
236 Bowood Ave.
Toronto, Ont. M4N 1Y6
CANADA
IntaPurvs@rogers.com

Tehnisko un dabas zinātņu nozare:

Arnis Gross
27 Gissing St.
Blackburn South, VIC 3130
AUSTRALIA
agross@deksoft.com

Tēlotājas mākslas nozare:

Guna Mundheim
131 E 69th St.. Apt.9B

New York, NY 10021 USA
gsmhome@aol.com

Pieteikumus un darbus pēc izvērtēšanas PBLA KF nodod Latviešu Institutam vai arhīvam, ja nav pievienots norādījums par atpakaļ sūtīšanu. Godalgoto vārdus paziņosim presē un 18. novembra svinības latviešu centros.

Līdzekļu pieprasījumi izglītības un kultūras projektu atbalstam iesūtāmi elektroniski PBLA birojam ASV – pblaasv@verizon.net līdz šī gada 1. jūlijam.

Ja līdzekļu pieprasījums pārsniedz ASV\$1000, iesniegumam jāpievieno sīkaks izdevumu apraksts.

Visiem pieprasījumiem obligāti jāpievieno **vismaz divas (2) atsauksmes vēstules.**

Apbalvojumu pieteikumu un līdzekļu pieprasījumu veidlapas atrodamas PBLA mājaslapā (www.PBLA.lv) zem KF.

Plašāka informācija pieprasāma PBLA KF priekšsēdei Vijai Zuntakai Bērziņai, vija@berzinsdesign.com, vai 58 Dix Woods Dr., Melville, NY, 11747, USA

Paskatīties patiesībai acīs

Valsts prezidents Andris Bērziņš tomēr izlēmis, ka piedalīsies 18. februārī gaidāmajā tautas nobalsošanā (referendumā) par Satversmes grozījumiem, kas paredz valsts valodas statusa piešķiršanu arī krievu valodai. Prezidents aicina pavalstniekus piedalīties un aizstāvēt valsts valodu. Lai grozījumi Satversmē stātos spēkā, par tiem jānobalso vismaz 771 350 pilsoņiem. Savukārt eksprezidente Vaira Vīķe-Freiberga ne mirkli nav šaubījusies par to, ka referendumā jāpiedalās, un mudina cilvēkus noteikti doties uz balsosšanas iecirkņiem un aizstāvēt latviešu valodu, pretējā gadījumā starptautiskajā politikā Latviju sagaidīs daudz populistisku uzbrukumu.

Protams, referendumam tiek meklēti vainīgie. Vieni tos redz *Saskaņas centrā* un tā atbalstītājos, otri vainu meklē *Visu Latvījai!* pagājušā gada aicinājumā Latvijas skolās mācības noturēt tikai latviešu valodā. Tikmēr citās bijušajās Padomju Savienības republikās notiek līdzīgi procesi. Ukrainā un Dienvidosetijā tiek organizēti referendumi par oficiālās valodas statusa piešķiršanu krievu valodai. Ukrainā vāc parakstus referendumā sarīkošanai par labojumiem konstitūcijā, lai krievu valodai piešķirtu oficiālas valsts valodas statusu, un kampaņu veic Ukrainas Komunistiskās partijas jauniešu organizācija. Gruzijas separātikajā Dienvidosetijas republikā pagājušā gada 13. novembrī no-

tikušā referendumā 84 procenti vēlētāju atbalstīja ierosinājumu noteikt krievu valodu par otru valsts valodu. Arī Abhāzijas konstitūcijā jau veikti labojumi, piešķirot krievu valodai oficiālas valodas statusu. Tagad pienākusi mūsu kārta, un, lai gan ir skaidrs, ka grozīt Satversmi par labu krievu valodai neizdosies, notiekošais nav tikai dažu ekstrēmistu ideja, ko *Saskaņas centrs* (SC) veikli izmanto savā labā.

Jau kādu laiku portāls *kompromat.lv* publicē elektroniskā pasta vēstules, ko Nils Ušakovs rakstījis 2009. gadā, vēl būdams Saeimas deputāts. Togad notika pašvaldību vēlēšanas, un Rīgā *Saskaņas centrs* dabūja visvairāk balsu. Tā Ušakovs kļuva par Rīgas pilsētas galvu, jo, būdams Saeimas deputāts, tomēr kandidēja pašvaldību vēlēšanās. Ušakova saraksti ar dažādām personām, tostarp ar Krievijas vēstnieku Latvijā un ar Maskavas valdības Ārējās ekonomikas un starptautisko sakaru departamenta vadītāju, acīmredzot ir „iegādājies” kāds hakeris. Šoreiz mūsu lasītājiem krievu valodas prasme tiešām noderētu, jo tas, ko var uzzināt, izlasot e-pasta vēstules, patiesi noder politikas izpratnei Latvijā. Ušakova un viņa līdzgaitnieku dibinātās sabiedriskās organizācijas „9. maijs” un „Mums pa ceļam” gan slēpti, gan tieši prasa no Krievijas naudu, Ušakovs savukārt saskaņo vēlēšanu plānus ar Krievijas vēstnieku, bet krievu televīzija Latvijā „Pirmais Baltijas kanālis” izturas tā, it kā Ušakovs būtu viņu īpašnieks, kungs un karalis, – ar Ušakovu tiek sa-

skatīti viņu teksti, sižeti un tā tālāk.

Kādēļ par visu to rakstu?

Lasot publicētās vēstules, rodas jautājums par SC un tā statelī-organizāciju financējumu – atklāti sakot, šķiet, ka naudas avotņš plūst no austrumu puses. Tāpat arī kļūst skaidrs, kā tiek organizēta jauniešu iesaistīšana SC atbalstītājos, – vispirms skolās organizē, piemēram, jautro un atjautīgo klubu ar interesantām izdarībām un sacensībām, tad piedāvā vasarā piedalīties arheoloģiskajos izrakumos Pleskavā. Šos izrakumus organizē kāda Krievijas militāri patriotiska organizācija... Soli pa solim, aizvien palielinot to melu devu, kas tiek „iebaroti” jauniešiem. Vārdu sakot, notiekošais ir rūpīgi organizēts jau gadiem, nekas nav noticis pavisam nejauši, jo kāds uz kādu pēkšņi ļoti apvainojies.

Tā nu lasu visas šīs vēstules, un mani aizvien vairāk urda jautājums: bet kur visus šos gadus ir bijušas Latvijas drošības iestādes? Es, parasta pilsonē, to visu varēju nezināt, un man arī žurnālistes profesijā nav iespējams atrast, no kurienes tek SC naudas avotņš, jo nav tādu pilnvaru. Tā prātojot, vai tiešām neviens neko līdz šim nav zinājis, atrodot timekli pirms dažām dienām publicētu *Vienotības* politika, tagad Eiroparlamenta deputāta Kārļa Šadurska rakstu, kuŗu nūdien ir vērts citēt:

„Tāpēc mans pirmais jautājums ir par Latvijas drošības dienestiem, kuŗu pamatuzdevums ir nacionālā drošība, Satversmes aizsardzība. Kāpēc nenosargāja? Ne man, ne jums, cienī-

jamie lasītāji, nav jāzina, kā tas īsti notiek, bet mums ir vajadzīgs rezultāts. Kāpēc CVK un valdības rīcībā jau ilgi pirms nepieciešamības lemt, ko darīt ar ekstrēmistu sauiņas savāktājiem desmit tūkstošiem parakstu, nebija izvērtētas valsts apdraudējuma risku analīzes, nemaz jau nerunājot par šo risku novēršanu ar visiem specdienestu rīcībā esošajiem likumīgajiem līdzekļiem? (...) Otrs jautājums ir par šīs pret Latviju vērstās politiskās kampaņas financējuma avotiem. Daudz tiek runāts par referendumu kampaņu financējuma normatīvā regulējuma trūkumu, un tā ir taisnība. Taču šis nav tas gadījums! Operatīvās darbības pamats ir sekot pretvalstisku grupu financējuma avotiem. Es varu tikai paust izbrīnu un nožēlu par bezspēcīgo roku plātīšanu – sak, nav mums tādu likumu, lai izpētītu, kas financē Latvijai naidīgus spēkus, un nocirstu šīs naudas saknes.”

Protams, katram Šadurska rakstītajam vārdam var piekrist, bet es lasu, un izbrīns aug augumā – Kārlis Šadurskis ir politikā kopš 2002. gada novembra, kad viņu no *Jaunā laika* saraksta ievēlēja Saeimā, un Einara Repšes valdībā viņš kļuva par izglītības un zinātnes ministru. Būdams ministrs, viņš pieredzēja plašus krievu skolotāju un skolēnu nemiērus, jo tie negribēja skolā mācīties latviešu valodā nevienu minūti vairāk, kā bija to darījuši iepriekš. Ministrs iepazīna veselu plejādu dažādādu gan ekstrēmu, gan muļķīgu uzskatu paudēju, kuŗi bija gatavi darīt jebko, lai tikai latviešu valodā ne-

būtu jāmacās vispār. Kopš *Jaunā laika* ienākšanas politikā un Saeimā kāds viņu deputāts vienmēr ir bijis Saeimas Nacionālās drošības komisijā. Gan Kārlim Šadurskim, gan viņa partijas biedriem – toreiz no *Jaunā laika*, tagad no *Vienotības* – ir bijušas visas iespējas palūgt, lai deputāts, kuŗš frakciju pārstāvēja minētajā komisijā, piepras drošības iestāžu pārskatu par paveikto, sargājot Latviju no tās ienaidniekiem. Pēc 10. Saeimas vēlēšanām, kad *Vienotība* ieguva visvairāk balsu un SC darbošanās bija labi redzama, jebkuŗš *Vienotības* deputāts, arī Kārlis Šadurskis, varēja uzdot jautājumu: ko dara drošības iestādes? Kāpēc politikā ir attapies tikai tagad, kad beidzot ieguvī savu vietu Eiroparlamentā? Protams, pārmetums par vēlo pamošanos attiecināms uz visiem deputātiem, kas sevi nepieskaita pie SC atbalstītājiem. Un tad vairs nav jābrīnās, kā mēs tik tālu esam nonākuši. Laikam taču esam dzīvojuši ar domu, ka gan jau, tas jau uz mums neattiecas, to izdarīs citi. Tomēr varbūt ir laiks paskatīties patiesībai acīs: esam gandrīz nogulējuši paši savu valsti – kā māte, kas paņēmusi bērnu gultā blakus un miegā uzvēlusies tam virsū. Ja negribat tik skarbi, tad var arī mazliet romantiskāk, kā Māra Čaklā un Imanta Kalniņa dziesmā: *Viņi dejoja vienu vasaru/ viņi dejoja vienu vasaru/ tagad katrs savam liktenim prasa/ kam tad bij' jābūt pēc tam.*

Tā dziesma gan ir par mīlestību, bet mēs taču arī domājam par mīlestību, kad sakām: „Latvija”.

Sallija Benfelde

Michails Hazans
(Turpināts no Nr. 5)

Latvijas emigrācijas mainīgā seja: 2000–2010

Otrā grupā var sagaidīt lielāku augstskolu beidzēju īpatsvaru, jo tiem ir vairāk raksturīgs ilgtermiņa redzējums. Teorētiski nevar skaidri prognozēt, kā mainīsies tieksme emigrēt cilvēkiem ar pamata vai zemāku izglītību. No vienas puses, tieši šīs grupas pārstāvji visvairāk cieš no krīzes izraisītā bezdarba, bet, no otras puses, – krīzes apstākļos viņi ir mazāk konkurētspējīgi ārzemēs nekā cilvēki ar vidējo izglītību (tostarp tāpēc, ka viņiem ir vājas svešvalodu prasmes).

Divu iemeslu pēc abās grupās var sagaidīt neproporcionāli lielu nelatviešu pārstāvniecību. Pirmkārt, nelatviešu vidū darbu zaudēja procentuāli vairāk darbinieku, rezultātā atkal parādījās nozīmīga etniskā nodarbinātības plaisa, īpaši liela augsti izglītotu individu vidū. Otrkārt, 2009. gada jūlijā, neievērojot darba devēju organizāciju iebildumus, tika pieņemti jauni MK noteikumi, kas būtiski paplašināja to darbinieku loku (gan sabiedriskajā, gan privātajā sektorā), kuriem jāaplicina savas latviešu valodas zināšanas vidējā vai augstākā līmenī. Tā kā iepriekšējus noteikumus vairākums uztvēra kā adekvātus vai atsevišķos gadījumos pat pārāk stingrus,

nelatviešu vidū tas tika uztverts kā solis, kas vērsts uz minoritāšu darbinieku izstumšanu un plašākā kontekstā kā signāls par valodas politikas un vispār etnopolitikas radikālizāciju. Tāds signāls, neapšaubāmi, darbojas kā papildu izstumšanas faktors, kas pastiprina nelatviešu tieksmi emigrēt. Tā kā nepilsoņi joprojām nevar pilnā mērā izmantot darbaspēka brīvās kustības priekšrocības ES, var sagaidīt, ka visvairāk tieksme emigrēt palielināsies starp nelatviešiem ar LR pilsonību.

Cik cilvēku ir pametuši Latviju desmit gadu laikā? Vēl 2011. gada aprīlī oficiālā Latvijas statistika apgalvoja, ka 2000.–2010. gada migrācijas negatīvais saldo ir bijis tikai 33 tūkst. cilvēku, kas acīm redzami ir ļoti tālu no realitātes. Lai iegūtu reālistisku atbildi, tika sakopota Eurostat, ESAO (OECD) un atsevišķu Eiropas valstu statistika par iedzīvotāju sastāvu pēc pilsonības un pēc izcelsmes valsts, kā arī par starpvalstu migrācijas plūsmām (gadījumos, kad 2010. g. dati nebija pieejami, tika izmantota ekstrapolācija) un par sociālās apdrošināšanas numuru (turpmāk SAN) piešķiršanu Lielbrita-

nijā un Īrijā. Kombinējot iegūtos datus ar LR CSP datiem par migrācijas plūsmām uz valstīm ārpus ES un ESAO, tika iegūti divi labi dokumentēti novērtējumi Latvijas iedzīvotāju neto aizplūdei 2000.–2010. gadā (resp. 141 un 169 tūkst. cilvēku) un sadalījumā pa apakšperiodiem: 24–31 tūkst. cilvēku 2000.–2003. gadā, 68 tūkst. cilvēku 2004.–2008. gadā un 48–70 tūkst. cilvēku 2009.–2010. gadā. Datu ierobežojumu dēļ abos šajos novērtējumos tikai daļēji ņemti vērā aizbraucēji, kuri bija Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji bez LR pilsonības vai dzimuši ārpus Latvijas; nav iekļauti arī tie, kas neuzturas mērķa valstī pietiekami ilgi (vismaz 6 mēnešus). Pirmais (minimālais) novērtējums ES un ESAO valstīs pārsvarā balstās tikai uz datiem par Latvijas pilsoņu vai Latvijā dzimušo skaita pieaugumu šo valstu pastāvīgo iedzīvotāju vidū (nevis uz migrācijas plūsmām); Lielbritānijas gadījumā šie dati ir pieejami tikai kā novērtējumi no šīs valsts Darbaspēka apsekojuma, un tie tika koriģēti (ticamības intervallu ietvaros), ņemot vērā SAN piešķiršanas dinamiku.

Otrajā (vidējā) novērtējumā izmantoti ES un ESAO valstu dati par Latvijā dzimušo (vai LR

pilsoņu) migrācijas plūsmām, bet ar vairākām korekcijām. Pirmkārt, Lielbritānijas un Īrijas gadījumā imigrācijas dati tika aizstāti ar SAN piešķiršanas datiem. Otrkārt, periodam no 2004. līdz 2008. gadam, pamatojoties uz Hazana un Philips (2010) rezultātiem, ir pieņemts, ka reemigrācijas plūsma uz Latviju bijusi 40% no šī perioda imigrācijas plūsmas. Tas darīts tāpēc, ka šajā periodā ļoti daudz aizbraucēju atgriezās Latvijā, bet tikai neliela daļa no viņiem ir iekļauti partnervalstu emigrācijas datos (ir labi zināms, ka emigrācijas statistika ir mazāk precīza nekā imigrācijas statistika). Treškārt, 2000.–2003. gadā un 2004.–2008. gadā iegūtais neto emigrācijas novērtējums tika palielināts par 10%, lai kompensētu nepilsoņu un ārpus Latvijas dzimušo nepilnu atspoguļošanu datos, kā arī neregistrēto migrāciju. Savukārt 2009.–2010. gadā atgriešanās process nebija tik intensīvs, tāpēc tika izmantota nekorrigēta partnervalstu sniegtā statistika. No otras puses, arī 10% neto aizplūdes palielinājums netika izmantots.

Rezumējot var teikt, ka abi novērtējumi (minimālais un vidējais) ir labi dokumentēti un visai

piesardzīgi. Vidējo vērtību no tiem mēs uzskatām par tuvāku realitātei (169 tūkst. emigrantu). Katram periodam ir iegūti arī atbilstīgi novērtējumi sadalījumā pa galvenajiem migrācijas virzieniem. Savukārt vidēji augsts eksperta novērtējums (200 tūkst. aizbraucēju, tostarp 80 tūkst. 2009.–2010. g. laikā) koriģē vidējo vērtību uz augšu, pieļaujot, ka partnervalstu statistikā neiekļauto Latvijas emigrantu skaits būtiski pārsniedz tos 10%, kas vidējā novērtējumā tika pieskaitīti 2000.–2008. gada datiem, kā arī veicot ne tik piesardzīgu ekstrapolāciju trūkstošo 2010. gada datu gadījumā. Šo novērtējumu, kas vairāk nekā sešas reizes pārsniedz LR CSP oficiālos datus, mēs uzskatām par visticamāko. Visbeidzot, augsts eksperta novērtējums (kopējā neto aizplūdē 250 tūkst. cilvēku) izriet no tā, ka 2011. gada Tautas skaitīšanas gaitā tika iegūti dati tikai „vairāk nekā par 1,9 miljoniem personu”, kas ir aptuveni par 300 tūkstošiem mazāk nekā CSP publiskotie dati par Latvijas iedzīvotāju skaitu (2,216 miljoni 01.07.2011., sk. <http://www.csb.gov.lv/statistikas-temas/iedzivotaji-galvenie-raditaji-30260.html>).

(Turpinājums sekos)

Visur pa latviskam dzīparam

Mārtiņš Lasmanis, *Vārdi un mūzika, apgāds „Nordik”, 2011. g., 174 lpp.*

zemē dzīvojošiem sarunas biedriem sacīja, ka neesot jau viegli mesties kā uz lasīšanu, tā rakstīšanu: nākoties izvēlēties vienu no tām.

Turpmākā dzīve visiem pierādīja šāda izteikuma aplamību. Ir taču kaut kas jālasa, lai būtu par ko rakstīt! Ir taču kaut kas jāuzraksta, lai lasīts nebūtu „pa tukšo”. Nav obligāti jābūt daudzrakstītājam.

Mārtiņš Lasmanis (dzim. 1930. g.) vislabāk pazīstams kā dailliterāru darbu recenzents, kas visvairāk rakstījis *Jaunajā Gaitā*. Recenzentam lasīšana ar rakstīšanu ir labā līdzsvarā: ko izlasa, par to tad arī raksta. Tomēr krājumiņā *Vārdi un mūzika* neviena recenzija nav pārpublicēta. Lasmanis pareizi apzinās, ka recenzijas lasītājiem rūp tikai tik ilgi, kamēr apcerētās grāmatas vēl ir pārdošanā grāmatnīcās vai ir pasūtīšanas. **Vārdos un mūzikā** saglabāta paliekošā manta: tie ir raksti par literāriem un nopietnās mūzikas tematiem, kas ir vai nu pirmpublicējumi, vai kopš 2005. gada parādījušies žurnālos *Karogs* un *Mūzikas Saule*.

Rakstā „Daugava gadu gaitā” autors atgādina lielās kultūras vērtības, kas ietvertas iepriekš minētā Ervina Grīna tēva Jāņa Grīna un vēlāk Jāņa Kadiļa rediģētajā Latvijas pirmā neatkarības perioda redzamākajā literārā žurnālā. Rakstā ar virsrakstu „Skaidrību meklējot” Lasmanis meklē, bet galā neatrod galveno vai īsto **Mērnīku laiku** un ar Reiņa Kaudzītes vārdu publicēto **Izjurišu** autoru. Viņš aicina veikt turpmākus pētījumus. Tālāk aplūkota padomju laika rakstnieka Visvalža Lāma attieksme pret klasiķi Jāni Poruku: Lāmam esot centrāla Poruka dzejā izteiktā atziņa, ka skaidram būt ir godība. Rakstā

„Apceres un atdzeja” apvienots trimdas literāta skatījums uz dažām parādībām Latvijas rakstniecībā padomju periodā ar skatu uz jaunāku laiku.

Nodaļa par literāriem ziemeļniekiem ir caurvīta ar norādēm uz saistību ar latvisko ainavu un latvisko gara pasauli. Rakstā, kur zviedru Selma Lāgerlēva salīdzināta ar latviešu Annu Brigaderi, latvisko atsauču nav daudz mazāk par zviedrisko. Atgādināti Lāgerlēvas **Gestas Berlinga** trīs inscenējumi Dailes teātrī, Lāgerlēvas dzimtā vieta Morbaka pielīdzināta brāļu Kaudzīšu „tikpat nomaļiem” Kalna Kaibēniem, lugas **Vermlandieši** izrādīšana pašā Vermlandē katru gadu Jāņu laikā salīdzināta ar **Skroderdienu Silmačos** brīvdabas izrādēm Druvienā un tā joprojām. Vārdu sakot, raksts domāts tieši latviešu lasītājam, tas nav tulkojams. Lasmanis nekritiski nepieņem ne Zentas Mauriņas, nedz viņas ļoti racionālā, ne jūsmīgā kritikas pretpola Jāņa Rudziša izvēlētos apzīmējumus Lāgerlēvai. Uz Zentas Mauriņas teikto, ka viņai zviedru rakstniece šķietot „rāmi lēnīga”, Lasmanis pareizi atvaicā: „Kur tad paliek Lāgerlēvas dēkaiņi, apmātie fantasti un posta tēli?” Jānis Rudzītis Lāgerlēvai un Brigaderei piedēvējis „tautas mierinātāju un pašēlotāju lomu”, bet Lasmanis lakoniski rezonē: „Zviedrietei loma nebūtu bijusi par prātām.”

Tieši latviešu lasītājam ir domāta arī 13 lappušu garā apcere par Augustu Strindbergu. Nepārstrādātu to nebūtu jēgas tulkot nevienā citā valodā. Jau pirmajos teikumos sacīts, ka svarīgākais romāns zviedru literatūrā – Strindberga **Sarkanā istaba** iznācis tai pašā 1879. gadā kā mūsu **Mērnī-**

ku laiki. Autors jautā, kā nākas, ka latvieši savā laikā tik ļoti aizraušies ar norvēģu Hamsunu, ka **Grāmātu Draugs** trīsdesmitajos gados pat izdevis Hamsuna **Rakstus** piecpadsmit sējumos, bet par Strindbergu latvieši izrādījuši samērā mazu interesi. Atbildēt uz paša jautājumu viņš tomēr necenšas, tad vajadzētu būt gatavam likt lietā intuīciju, uz ko speciāliste bija Zenta Mauriņa, taču Lasmanis cenšas lietišķi informēt, bet ne dzejojot un fantazēt.

Strindbergu apcerot, Lasmanis sūdzas par tulkojumiem, kas dažkārt netulko no oriģinālvalodas, kuŗā varbūt nejutās tik droši, bet tulko no tulkojuma kādā citā valodā. Tā nu iznācis, ka latviski vairākkārt publicēts kāds Strindberga darbs, kam tulkojumā dots nosaukums **Nelgas atzīšanās**. Bet, tieši tulkojums, zviedriskais tituls esot **Traka cilvēka aizstāvēšanās runa**, tātad kaut kas pretējs. Līdzvainīgs latviskajā kļūmē liekoties būt vācu izdevums.

Pa latviskam dzīparam iestrādāts arī grāmatas otrā – mazākā pusē, kas veltīta romantiķu kategorijā ietilpināmiem vācu austriešu komponistiem. Piezīmēs par Franci Šūbertu saprotamā kārtā pieminētas Rīgā reiz tik populārās **Trejmeitiņu** izrādes, taču pieminēti arī dziesmu ciklu atskaņojumi. Nožēlota, ka Lielajā gildē Šūberta simfonijas joprojām esot retums. Šūberta pēdējās klavieronātas otrā daļā atskanot priekšnojauta par „Dievs, svētī Latviju!”. Lasmanis saka: „Himniskais motīvs atkārtojas variētā veidā reizi pēc reizes. Nav jau neiespējami, ka Baumaņu Kārlis ar šo sonātu iepazīties Pēterburgā pie sava klavieriskolotāja, slavenā profesora Černija.”

Rakstā par Fēliksu Mendelsonu latviskais dzīpars ieausts tikai divos teikumos. Sākumā pastāstīts, ka „*Kremerata Baltica* veltījuši Mendelsonam vairākus koncertus mūzikas svētkos Siguldā”, bet beigās – ka 2009. gadā Baiba Skride Stokholmā spēlējusi Mendelsona labi pazīstamo vijolkoncertu ar Karaliskās filharmonijas mūziķiem. Labi, ka grāmatas redaktore Inta Čaklā nav transkribējusi Mendelsona vārdu par tagad Latvijā iegājušos Mendelsonu (Mendela dēlu), kas visai bieži uztriepj Mendelsona ebrējisko izcelsmi. Kāpēc gan?

Richarda Vāgnera saikne ar Rīgu visiem ir labi zināma un ietilpināta arī Lasmaņa rakstā, bet kādu latvisko momentu gan lai piekombinē klāt Brāmsam un Māleram? Brāmsam latviskais moments it kā pievilks aiz matiem, tā, lai tāds vispār būtu. Brāmsa „Četru nopietno dziesmu” versiju ar orķestra pavadijumu dzirdot reti, bet, saka Lasmanis, „tam pienāktos vieta kādā koncertā Latvijā”. Savukārt Mālera Astotajā simfonijā ietilpinātā Vasarsvētku himna *Veni creator spiritus* latviskotā versijā esot pazīstama kā „Dievs, Svētais gars, nāc pie mums klāt”. Taisnība manam kādreizējam redaktoram, **Austrālijas Latvieša** izdevējam Emilam Dēliņam, ka ar labu gribu „latvisko šķautni” varot atrast, rakstot par jebkuŗu tematu.

Mārtiņš Lasmanis **Vārdos un mūzikā** parāda sevi reizē kā kultūralu eiropieti un labu latvieti. Ir labi, ka viņa raksti izdoti grāmatā. Raksti periodikā sev pievērs plašākas lasītāju saimes uzmanību noteiktā laikā, toties grāmatai ir ilgāks mūžs.

Eduards Silkalns

„nākam no svešuma/ticēt dzirdēt mīlēt”

Dzejniecei Veltai Tomai – 100

Dzejniece Velta Toma dzimusi vienā gadā ar diviem spilgtiem latviešu dzejniekiem – Andreju Eglīti un Veroniku Strēlerti, savas literārās gaitas uzsāka 20. gs. 30. gadu vidū, kad debitēja Vilis Cedriņš, Anna Dagda, Mirdza Čuibe, Klāra Zāle un citi. Dzimusi 1912. gadā ļoti saltā un spalgā 31. janvāra rītā Neretas pagasta Šausmānos saimnieka ģimenē. Mācījusies Neretas Pētera-Pāvila pamatskolā, Jēkabpils ģimnazijā un Zeltmāta drāmatiskajos kursos, strādājusi par ierēdni Satiksmes ministrijā. Latviešu literatūrā ienāca ar spīvu, dzīvu un sirdsgudru liriku, kas gadu gaitā nezaudēja savus latviskos pamatus (senlatviete, sēliete, sieviete, mājas etc.), tikai pieauga redzīgumā, smeldzīgumā. Dzimtās Sēlijas puses daba, vide un sakņojums nācis viņai līdzī visu mūžu. Veltas Tomas spēks bija un palika valodā, dzimtās puses leksikā, sakņu apjasmā. Novadnieks Jānis Jaunsudrabiņš viņu nodēvējis par „Sēlijas diženo meitu”.

Pārmaiņu pilnajā vācu okupācijas laikā – 1943. gadā E. Kreišmaņa apgādā ar Veronikas Janelšinas vāku un autorens ģimenes zīmējumu iznāca neliela dzejas grāmata „Minējums”, kas pēc dzejoļu datējuma ietver dzeju no 1936. līdz 1942. gadam. „Minējumā” virmo romantiska dzīvības intensīva pārdzīvojuma alkas, zibsnī kolorīta krāsainība, ir fascinējoši pārdomu dzejoļi par cilvēka mūža ritējumu un ir latviešu sievietei, iespējams, īpaši raksturīgais pašcieņas, pašvērtējuma un altruisma, dvēseles dāsnuma harmonisks pulsējums. Vispārīn – Velta Toma jau ar pirmo krājumu latviešu dzejā uzliesmoja kā zvaigzne un palika mirdzēt, iztiekot bez atrunām par debijas atlaidēm un neskaidrībām” (V. Vecgrāvis). Jau ar pirmo krājumu dzejniecei būtiski ir minēt dzīvi, minēt sevi, fiksēt sievietes sajūtas caur intīmu pārdzīvojumu prizmu (es-tu attiecībās) – „es esmu bagāta, man nedodiet ne nieka./ Es pāri kūsāju/no jauna dziļa prieka”, „es, pasaules visuma sirds”, „es esmu ūdens viļņojošs un dzīvs”. Kā caurviju motīvs uz turpmākajiem krājumiem aizvijas dzimtās puses (Zemgale, senlatviete, vecāmāte u. tml.), mātes („dzīves rūditā un labā/sirds spēkavotu glabā”) un māju semantika.

1944. gada vasarā un rudenī Velta Toma bijusi leģiona medicīnas māsa. Uz kuģa, dodoties projām no Latvijas, bojā gāja viņas prozas grāmatas „Abolu istaba” manuskripts. Īsprozu, savā veida miniatūras, Velta Toma publicēja gan Latvijā, gan nometņu laikā, gan vēlākos gados. Diemžēl šī rakstnieces daiļrades šķautne plašākam lasītāju lokam palikusi nezināma. Vairākus mēnešus rakstniece nodzīvoja Berlīnē (1944. g. nov.-1945. g. Berlīnes bombardēšana). Vēlāk strādāja amerikāņu Sarkanā Krusta aprūpes birojā Manheimā par tulci un mašīnrakstītāju. Šajā laikā Veltas Tomas dzeja jo bieži uzrunāja latviešu bēgļus no

daudzo periodisko izdevumu lappusēm un tiešā dzejniece lasījumā arī rakstnieku sarīkojumos. Dzejas krājums „Latviešu sieva” (1946) piedzīvoja neticami lielu metienu (4000 eks.), kas apvienoja (literāri dokumentēja) kara laika pārdzīvojumus, došanās svešumā, bēgļa ceļus, tolaik lasītāju sāpēs un sajūtās vienoja tēvzemes, māju zaudējumā. Šajā laikā sievietei (sievai) bija jābūt stiprai – vīri kara kauti, bez vēsts pazuduši, bet ir jāatdzimst. Zeme kļuva par sinonīmu sirdij, no kuņas nācies šķirties, bet „dzīve aizklist veļos”.

Jau 1948. gada novembrī pēc radu izkārtotajiem dokumentiem Velta Toma devās uz Kanadu, kur aizritēja viņas svešuma gadi ar vairākkārtēju atgriešanos mājās, Latvijā, jau kopš 1969. gada. Taču šie Latvijas apciemojumi tolaik latviešu trimdas sabiedrībā tika uztverti ļoti atšķirīgi. Viņa tika nodēvēta par „sarkano lakstīgalu”, viņas dzeja netika publicēta. Pirms tam Velta Toma allaž bija piedalījusies latviešu sarīkojumos, uzstājusies un aizkustinājusi, bet pēc tam no viņas vairījās, atturējās viņu aicināt. Laiks un politiskā situācija tālaika Latvijā bija sarežģīta, un šodien bez faktu zināšanas, izpratnes un avotu studijām būtu pārdoši izdarīt jebkādas secinājumus. Šāda attieksme dzejniecei bija spēcīgs trieciens un viņai pašai vien zināmas izjūtas. Katrs brauciens uz Latviju Veltai Tomai bija kā svētceļojums. Ar sajūtu, – „lai kur arī es vadītu savu uz pusi škelto mūžu, garā un patiesībā dzīvoju Latvijā, dzimtenē”. Viņai garīgi bija nepieciešama tikšanās ar Latvijas rakstniekiem, dzejniekiem. Tā bija viņas „maize no mājām”.

Kanadas posmā iznāca kara gadu noskaņu un sajūtu saustā, traģisma pilnā grāmata „Sēluzemes sestdiens” (1953; dzejniece vēstules Valdemāram Kārklīnam liecina, ka daļa dzejoļu palikuši ārpus krājuma), kurā cauraužas dabas un cilvēka mūža plūdums, kā caurviju tēls atklājas latviešu sievietes garīgais spēks, sikstums un pašapziņa. Tās apvienoja bēgļu posmā periodiskā Vācijā publicēto poēmu „Sēluzemes sestdiens” ar svešuma liriku. Krājums „Vēl” (1959) ietver mīlestības sonetus. Krājums „Mūžīgā spēle” (1960) un „Dziļumā jāpārtop” (1963) vēl spēcīgāk izskanēja sevis, savas latviskās identitātes meklējumi, alkas apliecināt, piepildīt. Tās ir jau izteiktas pārdomas svešumā, dzejniece meklē jēgu dzīvei un mīlestībai, spilgti iezīmējas dabas un cilvēka izjūtu paralēlisms. Nogurušas svešuma un svešās vides („man citur sirds un māja”), dzejniece acis veldzējas, raugoties ūdeņos un debesīs.

Šos krājumus raksturo krāšņa dabas lirika, smeldzīgas atmiņas par mājām un zudušo, maldugunis svešumā, tautas liktenīgie pārdzīvojumi. Dzejniece mudina nezaudēt dzirdību, redzību un sirds skaidrību („Ar savu nenocirsto lāča ausi/es savas tēvuzemes balsis klausos -/un senu senču dievu vēstis dzirdu / ar

sirdi”). Un pakāpeniski, caur dažādu pārdzīvojumu prizmu Velta Toma no individuālākām sajūtām tuvinās pārindividūālām, un tas iezīmējas krājumā „Sērdienes spēks” (1969), bet īpaši krājumā „Pēc uguns” (1975, Zinaīdas Lazdas balva), kas faktiski ir pēdējais Veltas Tomas krājums svešumā, jo pārējie ir pārpublicējumi, izlases, kas izdotas Latvijā. Šajā krājumā iezīmējas šaubas – vai atklāt sevi, ir traka sāpe, vientulība, seja-maskā. Zīmīgs kļūst dzejolis „Lepra”. „Kur es biju! Nepratīniet! Es nāku no vietas, kur slimo/ar lepru tie, kas tur mirs, jo viņi tur piedzima.” Un dzejniece liriskais „es” nevairās, nebēg, iet uz Latviju, iet „pret vēju”, „es neatrāvos, es tuvāk gāju, kā jau tāda,/kam zudušas mājas”. Un vēl skaudrāk saasinājās sadalītības, šķirstības izjūta, pušu rautība. Par savdabīgu simbolisku jēdzienu kļuva vārds „zemessērdzīgā (ilgas pēc zemes). Šajā krājumā ir spēcīga Latvijas, Rīgas, dzimtās puses klātie, pat savā veidā mītiska vai sakrāla. Bez zemes ne iemigt, ne mosties. „Te zeme, te tauta – / tautai zeme/zemei tauta – /savieši sasauca/svešais aujas – / Mirstīgie/nemirstīgie/mirst – /Izmirušie/nemirstīgie/ atdzimst”.

Veltas Tomas dzeja svarīgi ir simboli – ūdens, maize, senlatviete, māja, zeme, tajā dominē ilgas pēc cilvēkiem, pēc cilvēku mīlestības. „Sarunāties ar sa-

viem sapņiem,/Zemē, par kuŗu/ ik naktīs sapņots/un dienās domāts - /Svešā pusē bez saknēm gaidot/brīdi, kad visi/pār laika telpu/mēs tiksim mājās -.” Un reizēm arī sāpīga atziņa, ka atceļa nav. Un „mana tauta, dzintara tauta,/tērauda jūras jozta”.

1980. gadā ar Māra Čaklā ievadu un viņa sakārtojumā izdota (cenzūrai pakļauta arī) izlase „Maize no mājām”. Uz dzejniece 85. dzimšanas dienu arī Māra Čaklā sakārtojumā tapa mazgrāmatiņa „Piezīmes par sevi pašu un 33 dzejoļi, kas atgriezās mājās” (1997), bet uz deviņdesmitgadi iznāca izlase „Aizejot, atnākot” (2002), kurā ietverta gan agrāk publicētā dzeja, gan arī pirmpublicējumi. Veltas Tomas dzejoļu krājumiem un izlasēm ir pat simboliski, jēgpilni nosaukumi „Minējums”, „Latvieša sieva”, „Mūžīgā spēle”, „Pēc uguns”, „Maize no mājām” un citi. Atkārtoti 1991. gadā Latvijā izdeva arī viņas romānu „Al-daune” (pirmizdevums 1960. g.), kurā Velta Toma jo spēcīgi, psiholoģiski smagi/smalki „ierakstījusi” arī savu biografiju.

Veltas Tomas viesošānās Latvijā allaž bija ar kādu literāru sarīkojumu un pēc tam ar atbalsi šejienes preses izdevumos. 1992. gadā viņa kļuva par LZA Goda locekli, 1995. gadā ieguva Triju Zvaigžņu ordeni. 1997. gada 31. janvārī *Ave sol* koncertzālē, tiesa, bez dzejniece klātie, notika

viņas 85 gadu godināšanas vakars. Viņai Latvijā bija daudz draugu, kuŗiem gan rakstītas vēstules, gan vēltīti dzejoļi (kā sarunas – „tāla tava balss/ no mājām” (Mārim Čaklajam). Šķiet, būtu visai grūti atrast vēl kādu dzejnieku, kuŗam būtu tik daudz vēltījumu dzejoļu. Māris Čaklais atzinis, ka „ir divi cilvēki, latviešu dzejnieki trimdnieki, kuŗiem Latvijas pieskāriens ir tādā pakāpē kvalitatīvi bijis nepieciešams, un tie ir Olafs Stumbrs un Velta Toma”.

Dzejniece Māra Zālite viņas personībā saskatīja trīs pulsācijas: 1) spēcīga, latviska, tradīcijā, valodā dziļi sakņota dzeja; 2) politiskā nozīmība; 3) ārkārtīgi atraktīva, suģestējoša, cilvēciskā būtība. Augsti novērtējot Veltas Tomas uzticēšanos un ticību vispārējā neuzticēšanās gaisotnē.

1999. gada 24. septembrī beidzās Veltas Tomas zemes gaitas. Mūžīgu palikšanu viņa rada dzimtajos Neretas Ķestera kapos līdzās brālim un mātei. Vaira Viķe-Freiberga, dzejniecei Veltai Tomai aizejot, rakstīja: „Velta Toma bija sieviete, kuŗai Dievs bija daudz devis, bet no kuņas tika arī ļoti daudz prasīts. Viņa bija apveltīta ar neparastu skaidrumu, ar daiļu vaigu, ar staltu, sievišķīgu augumu, ar neaizmirstami izteiksmīgu balsi. [...] Velta bija atjautīga un šerpa, Velta bija zinīga, Velta bija prasīga. Velta bija personība. Bet vairāk par visu viņa bija dzejniece – vārda visistākajā nozīmē. [...] Velta Toma savā mūžā piedzīvoja daudz prieka un gandarījuma un arī ļoti daudz sāpju. [...] Ļaunām nevalodām cauri Velta izgāja paceltu galvu, bet asiņojošu sirdi.” Gribētos ticēt, ka Veltas Tomas personības un daiļrades, būtības atklāsmes ceļš ir vēl priekšā. Viņa būtu pelnījusi prasmīgu, faktoloģiski precīzu, laikmetu dokumentējošu monografisku grāmatu, papildinātu ar šejienes tikšanās stāstiem, kas atklātu tik sarežģīto latvieša „dzīvošanu” trimdā (kas ne vienmēr ir telpiski definējama). „Es aizmirsu pateikt, lai jūs man neuzspiežat/svešu ģīmi un līdzību - /varbūt/es esmu spoks,/velis vai ragana - / bet es esmu sava/pati un viena - /Kad mani sauks vārdā/mana tauta uz savas zemes/es atbalsošos – cilvēks.”

Veltu Tomu viņas lielajā gadskārtā 31. janvārī atminējās dzimtās Neretas puses ļaudis, bet 1. februārī Rakstniecības un mūzikas muzejā notika literārs sarīkojums „Viņa – Velta Toma”, bija iespējams iepazīties arī ar Veltas Tomas kolekcijas materiāliem muzejā. Šajā atceres reizē nevēlējos daudz atkārtot citur jau teikto un sikāk kavēties biografiskās detaļās, par Veltu Tomu rakstīts samērā daudz (Sk. Sirsone, I. Ezergaile, M. Čaklais u. c., arī dzejniece pati stāstījusi par sevi), arī apjomīgajā sējumā „100 Latvijas sievietes kultūrā un politikā” (2008), bet mēģināt caur sevi saprast, pašai lasot un domājot. Varbūt esot tikai savu atziņu sākumā.

Inguna Daukste-Silasprōģe

INTERESANTA PIEREDZE

Dr. Kārlis I. Āboliņš

Par Ķīnas organizāciju un ķīniešu, krievu, latviešu valodu

Tas notika nu jau tālajā 2001. vai 2002. gadā. Toreiz vadīju konsultantu grupu Šanhajā, Ķīnas Tautas Republikā (ĶTR).

ĶTR bija spiedīga vajadzība iestāties Pasaulē tirdzniecības organizācijā (PTO), lai būtu pēc iespējas mazāki šķēršļi eksportam. Taču viens no šķēršļiem, lai iestātos PTO, bija ĶTR valstij piederošo banku organizācija, jo tā kropļoja konkurenci ar ārzemju bankām. Biju priecīgs, ka man piedāvāja vadīt to konsultantu grupu, kuŗa veidos garantiju institūtu, kas toreiz vēl nebija ne Šanhajā, ne ĶTR vispār. Priecīgs biju tāpēc, ka skaidrs: vispirms jāpārorganizē bankas un tad attiecīgi jāveido garantiju likums un garantiju institūts. Lai uz šī fona man Šanhajā būtu lustīga dzīvošana, par savu pārinieku uzaicināju kollēģi no Itālijas – izskatīgu, šarmantu, labu dziedātāju. Nu tāds īsts Berlusconi tips – tikai daudz jaunāks.

Šanhajā mani pārsteidza, ka garantiju grupai ir vairāk ķīniešu līdzstrādnieku nekā banku grupai. Vajadzēja taču būt otrādi. Izskaidrojums un pamatojums tam nāca drīz. Problēma ar ĶTR valsts bankām bija ne tikai konkurences kropļošana, bet arī tas, ka, financējot valsts uzņēmumus, tie neatmaksāja – kā jau agrāk arī Padomju Savienībā – saņemtos kreditus. Bankas bija tehniski bankrotas un tāpēc nevarēja financēt mazos un vidējos privātos uzņēmumus ĶTR. Tā kā it sevišķi jau toreiz mazo un vidējo uzņēmumu plaukšana un attīstība bija ļoti svarīga tieši Šanhajai, tad projektu, lai uzlabotu mazo un vidējo uzņēmumu financēšanu, īstenoja Šanhajā visas ĶTR vajadzībām.

Tur tad arī veidojās inovatīvais piegājiens mazo un vidējo uzņēmumu financēšanai. Parasti uzņēmējs ar savu ideju, projektu iet vispirms uz banku, tur izklāsta savu projektu, un banka pieprasa garantiju, ja projektam nav pietiekamas ķīlas. Šanhajā un šodien visā ĶTR uzņēmējs vispirms iet uz garantiju insti-

tūtu, tur saņem garantiju un tad izvēlas banku, kuŗa ir izdevīgākā vai zinīgākā attiecīgu projektu financēšanā. Lai iegūtu projekta financēšanai vajadzīgo naudu, banka var emitēt obligācijas, kuŗas toreiz garantēja Šanhajas pilseta. Tā arī plaši atvēra vārtus produktam un dizaina plaģiātam ĶTR, kas tur vēl mīt šo baltu dienu. Ar vai bez plaģiātisma šis financēšanas veids ir piemērots autoritātīvai, ātrai ekonomikas attīstībai.

Saprotams, ka man toreiz Šanhajā sanāca nevis kāda lustīga dzīvošana, bet gan pamatīga nostrādāšanās par diviem. Mans italiešu kollēģa domāja, ka es viņu esmu atvilinājis uz Šanhaju smagam darbam, kas viņam nebija vajadzīgs. Viņš daudz slimoja un, kad ieradās kantorī: „Karrlisse, ver iz ze progresse?”

Mani izglāba mana ķīniešu līdzstrādnieku grupa ar apbrīnojamām darba spējām 24 stundas diennaktī – vienīgi šad tad pa stundai guļot ar galvu uz galda. Grupas vadītājs man asistents bija Nandžingas universitātes makroekonomikas profesors, ar kuŗu man vēl šo-

dien ir labs kontakts. Uz to, ka viņš nav vienkārši ķīnietis, norādīja arī kollēģas ģimene – viņam bija divi bērni: puisītis un meitenīte.

Kādu dienu nostājies mana galda priekšā, viņš noprasīja: „Bos no Baltijas, kādās valodās tad tur, tanīs Baltijas valstīs, runā?”

„Pavisam vienkārši,” atbildēju, „Igaunijā runā igauņiski, Latvijā runā latviski un Lietuvā runā lietuviski.” Izstiepijos visos savos 155 centimetros, viņš paceltu galvu atmeta: „Bos no Baltijas, es un pat mani studenti zina, ka Igaunijā un arī Latvijā ir daudz cilvēku, kuŗi runā vienīgi krieviski. Vai tad nebūtu pareizi, ja krievu valodai Igaunijā vai Latvijā būtu oficiālas valodas statuss?”

Es savukārt izstiepos krēslā, pacēlu galvu un mazliet pikti atcirtu: „Klausies, man te augu dienu jāstrādā Ķīnas labā! Man nav ne laika, ne gribas ar tevi vai jums vēl diskutēt par valodām Baltijas valstīs! Saki – ko tev vai jums vajaga!?”

Sašļucis savā krēslā, viņš stāstīja: „Zini, bos no Baltijas, Krievijas austrumos legāli vai nelegāli dzīvo kādi piecdesmit miljoni ķīniešu. Ja kāda no Baltijas valstīm dotu krievu valodai oficiālas valodas statusu, tad nākamā dienā ĶTR pieprasītu Krievijai, lai Ķīnas mandarīna valoda ir oficiāla valoda Krie-

vijā.” Un skatījās manī lielām, šķībām, lūdzošām acīm. Pielēcu kājās, divos lēcienos biju pie viņa krēsla, aiz padusēm izstiepu viņu gaŗumā un sacīju: „Klausies, katrs īstens igauņis vai latvietis novēl jums, lai mandarīna valoda būtu oficiāla valoda Krievijā. Tikai, lūdzu, Baltijas valstīs ir par mazām, lai varētu jums palīdzēt, kā panākt mandarīna valodas oficiālu statusu Krievijā. Bet dariet taču tā: noorganizējiet Ķīnu līdz Urālu kalniem. Līdz Urāliem ķīniešu valoda oficiāla. Tur jums nevajaga palīdzību ne no vienas citas valsts.”

Tagad tikai jākonstatē, vai mans asistents Ķīnā nav atmetis domu, ka ar kādas Baltijas valsts palīdzību var panākt ķīniešu valodas oficiālu statusu Krievijā. Lai viņam pierādītu, ka manis toreiz teiktais bijis pareizi teikts, visiem jāiet 18. februārī balsot pret.

LABOJUMS

Laikrakstā publicētajā rakstā „Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība pateicas ziedotājiem” kļūdains ierakstīts ziedotāju Anša un Mirdzas Rozenbach vārds. Sirsnīgi atvainojamies par sagādātām neērtībām.

Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība

VIEDOKLIS

Ai, valoda, valodiņa...

Lielā brēka, kas nu jau labu laiku dažādās tonkārtās atbalsojusies (visbiežāk minorā) un gandrīz vai dominējusi gan preses slejās, gan pārrunās, drīz vien būs izbērkāta (cerams!). Lasot un klausoties dažādos uzskatus, neviļus jādama, kāpēc kaut kur pazudis pats svarīgākais, ko derētu atcerēties, – kādā valstī dzīvo, tādas valsts oficiālajā valodā jāsazinās – vismaz izejot no mājas, dzīvokļa vai citas vietas. Katrs savā privātā pajumtē var runāt pēc labpatikas, izvēles vai vajadzības – krieviski, tatāriski, ķīniski, spāniski, vāciski, esperanto utt. (Šis rakstiņš ir par īsu, lai uzskaitītu visas pasaules valodas...) Prast valsts valodu taču ir pats elementārākais veids, kā apliecināt savu piederību un savā ziņā arī pateicību par privilēģiju dzīvot attiecīgajā valstī. Vismaz tāda pieeja ir t.s. „klaida” latviešiem, kuŗi devās trimdā, cerot, ka kaut kur atradīs pajumti līdz brīdim, kad varēs atgriezties dzimtenē. Ikviens, kas atrada patvēruma zemi, bija pateicīgs, ka var tajā uzturēties, izglīties, nopelnīt dienišķo maizi. Pats par sevi bija saprotams, ka jārunā tās valsts valodā, kuŗa dzīvo. Tāpēc tiem, kuŗi izvēlējušies dzīvot citā, nevis savā valstī, būtu vēl lielāks pienākums apgūt savas dzīvesvietas valodu!

Lasīt Latvijā publicētos laikrakstus vienmēr ir interesanti. Ne tikai lai iegūtu informāciju, bet arī lai sekotu izteiksmes veida

attīstībai. Ir labi, ka valoda „neiesals”, bet attīstās reizē ar citām aktivitātēm. Arī Latvijā tagad vairāk uzmanības pievērš valodas attīstībai, lietošanai un citām parādībām. Jau 2001. gada septembrī Rīgas Latviešu biedrības paspārnē tika nodibināta Latviešu valodas attīstības kopa ar mērķi veicināt valodas attīstību saskaņā ar divu izcilo valodnieku – J. Endzelīna un K. Milenbacha atzinumiem par tās pareizību, pētišanu, veidošanu un saglabāšanu. Šī kopa izrauga „gada vārdu”, „gada nevērdi” un „spārnoto teicienu”. Divi šādi teicieni īpaši labi iespiedušies atmiņā – „vanags noknāba cālīti” un „nasing spēš!”

Taču, lai pienācīgi saprastu šādus vērtējumus, lasītājam tomēr vismaz minimāli jāprot latviešu valoda. Diemžēl gandrīz vai katru reizi, kad lasu kādu rakstu Latvijas avīzēs, atkārtoti pārliecinos, ka manas latviešu valodas zināšanas ir gaužām vājas. Uzdrošinos cerēt, ka kāds no lasītājiem varēs man paskaidrot, ko piemēram, nozīmē vārdi: atzīmēties, pienelis, sierelis, smēreklis, šķebelēt, varturis. Šķiet, tie ir mēģinājumi atrast latvisku nosaukumu kādai pārlieku modernai nodarbībai, produktam vai kam citam.

Kamēr gudroju, ko katrs no šiem vārdiem varētu nozīmēt (pareizrakstības vārdnīcā, kas ir manā rīcībā, nevienu neatradu), uzdūros uz pavisam cita veida

problēmu, proti, ja neprastu angļu valodu, tā arī paliktu neziņā. Dažu pēdējo mēnešu laikā laikrakstu slejās pamanīti šādi vārdi: outsiders, denonsēt, finišēt, glamūriģs (arī glamūrs), hepenings, komunicēt, konsolidēt, kontaktēties, konvojēšana, meikaps, pakete, politiskais šovs, puzzle, šoks un daudzi citi.

Jau sen esmu pieradis pie fakta, ka latviešu valodas pareizrakstība, ko lieto Latvijā, atšķiras no ārpus Latvijas lietotās. Esmu samierinājies ar to, ka „r” vairs nemikstina, raksta „politika”, nevis „politika”, ka atmesta „ch” lietošana utt. Reizēm pareizrakstības modernizācija skaŗ arī ikvienas personas vissvarīgāko identitāti – tās vārda rakstību! Piemēram, uzvārds „Apple”, atspoguļojot kāda ierēdņa iedomātu šī uzvārda izrunu, Latvijā pārvērtās par „Epel” un radīja satraukumu un oficiālus sarežģījumus abās okeana pusēs...

Par spīti visai šai valodnieciskai jezgai, es tomēr ceru, ka būsīm prātīgi un nobalsosim pret divām oficiālām valodām mūsu mazajā Latvijā! Vienalga, kādā versijā, latviešu valoda ir jāaglabā, jākopj un jāsarga! Nez ko par visu šo domātu abi izcilie valodnieki?

Ticot mūsu visu veselajam saprātam par iespēju saglabāt Latvijā tikai vienu valsts valodu, cerībā staro

Smīns

VALŪTAS KURSS

SEB

SEB bankas standartkurss 4. FEBRUĀRIS

Valūta	Banka pērk	Banka pārdod	LB kurss
AUD (Austrālijas dolārs)	0.5043	0.5243	0.518
BGN (Bulgārijas leva)	0.3501	0.3701	0.359
BYR (Baltkrievijas rublis)	0.00004	0.00007	0.000059
CAD (Kanādas dolārs)	0.4927	0.5127	0.505
CHF (Sveices franks)	0.5621	0.5773	0.567
CZK (Čehijas krona)	0.0269	0.0281	0.0276
DKK (Dānijas krona)	0.09323	0.09603	0.0944
EUR (Eiro)	0.6983	0.7103	0.702804
GBP (Lielbritānijas sterliņu mārciņa)	0.8063	0.8271	0.819
HKD (Honkongas dolāri)	0.06543	0.06863	0.0668
HRK (Horvātijas kuna)	0.091	0.097	0.0938
HUF (Ungārijas forints)	0.002215	0.002395	0.00231
ISK (Islandes krona)	0.003314	0.004514	0.00441
JPY (Japānas jēna)	0.006626	0.006926	0.00677
LTL (Lietuvas lits)	0.2014	0.2066	0.204
LVL (Latvijas lats)	1	1	1
NOK (Norvēģijas krona)	0.08823	0.09163	0.0898
NZD (Jaunzēlandes dolārs)	0.3807	0.4007	0.393
PLN (Polijas zlots)	0.1527	0.1627	0.159
RON (Rumānijas leja)	0.1545	0.1685	0.161
RUB (Krievijas rublis)	0.01653	0.01707	0.0168
SEK (Zviedrijas krona)	0.07551	0.07755	0.0768
SGD (Singapūras dolārs)	0.3899	0.4119	0.4
TRY (Turcijas lira)	0.2714	0.2914	0.285
UAH (Ukrainas grivna)	0.0483	0.0723	0.0649
USD (ASV dolārs)	0.5162	0.5282	0.52
ZAR (Dienvidāfrikas rends)	0.0608	0.0648	0.0633

ZINĀS NO VĪTOLU FONDA

„LAI LATVIJAI KLĀTOS LABI..”

Ir atkal janvāris – īpašs mēnesis tiem Vītolu fonda stipendiātiem, kas augstāko izglītību iegūst ar Anglijas Latviešu izglītības fonda (ALIF) atbalstu. 20. janvārī, kad Latvijas zemi beidzot gaišu un tīru bija padarījis tikko uzsnigušais sniegs, pa baltiem ceļiem ar baltām domām un baltām cerībām uz Balto namu, ALIF priekšsēža Andreja Ozoliņa aicināti, atkal, jau sesto reizi devās piecdesmit Vītolu fonda stipendiāti, lai kopā noskatītos baleta izrādi „Tango”.

Dulcie un Andrejs Ozoliņi stipendiātiem bija ne tikai sagādājuši biļetes, bet arī sarūpējuši kafijas galdu viesnīcā ”Rīga”. Šoreiz viesu vidū bija ziedotājas Astrīda Jansone un Biruta Heistere, kuŗa savus trīs stipendiātus arī iepriecināja ar iespēju apmeklēt baleta izrādi. Visus ar priekšnesumu priecēja Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadē-

mijas 1. kursa studente Dārta Treija.

Jaunieši augstu novērtēja skaidroto baleta izrādi, bet vislielāko prieku viņiem sagādāja iespēja būt kaut vienu vakaru kopā ar šiem dāsnajiem, labestīgajiem un dzīvesgudrajiem cilvēkiem – Ozoliņu ģimeni. Agnese Katlapa, Korp!Īmeria, Anglijas kopas stipendiāte, atzīst: *Dzīves laimi veido tie mazie prieka mirkli, ko piedzīvojam savā ikdienā. Šis vakars bija viens no tādiem mirkliem, ko atcerēties mūžam.*

Īpaši uzmanīgi stipendiāti ieklausījās viņiem veltītajā Andreja Ozoliņa uzrunā: *Jūsu svarīgākais darbs pašreiz ir mācīšanās. Mācieties tā, ka vispār dūšīgāk nespējat, lai nekad jums dzīvē nebūtu jāsaprot: ja nu es tikai mazliet vairāk būtu pacientis, rezultāts būtu daudz labāks. Augstu izglītības līmeni sasnieguši, iniciatīvas bagāti studenti ir tie, kas Latvijai ir vajadzīgi, lai*

Andrejs un Dulcie Ozoliņi

valsts varētu attīsties visos virzienos. Nevienas citas valsts pilsonis negādās par to, lai Latvijai klātos labi.

Lai Latvijai klājas labi – tāda allaž ir bijusi Andreja Ozoliņa

vēlme, ne velti tik daudz spēka, līdzekļu un sirds siltuma veltīts jauniešu izglītošanai.

***

Uzziņai. Anglijas Latviešu izglītības fonds jau astoņus gadus

palīdz veidot stipru Latviju, sniedzot nesavtīgu palīdzību mazturīgiem, bet talantīgiem Latvijas jauniešiem. 2011./2012. mācību gadā ar ALIF atbalstu Latvijā studē 14 studenti. Vītolu fonda administrē divas Andreja un Dulcie Ozoliņu, četras ALIF, trīs Metas Ūdres piemiņas, vienu Korp!Īmeria Anglijas kopas, vienu Laimas *Speakmasn-Brown* piemiņas, divas Veltas Skultānes piemiņas, vienu Pēterļa Pētersona un Aivara Juŗa Sinkas stipendiju. Anglijā cilvēki ziedo, atstāj novēlījumus testamentos, uzticas ALIF un Vītolu fondam, jo ir pārliecināti, ka viņu devums būs būtisks ieguldījums Latvijas nākotnē. Ar lielu atbildības apziņu fonda priekšsēdis A. Ozoliņš kopā ar valdi izvērtē, kā ziedojumus tērēt. Ar ALIF atbalstu studē vai jau ir izstudējuši 140 jaunieši.

Vita Diķe

LATVIEŠI VĀCIJĀ

Latvieši Vācijā: aizbraukt, lai pelnītu vairāk un dzīvotu labāk

Drīz būs pagājis gads, kad pēc Latvijas pievienošanās Eiropas Savienībai beidzās septiņu gadu pārejas periods, kas tā dēvētajām ”vecajām” Eiropas Savienības dalībvalstīm deva iespēju izmantot brīvas darbaspēka kustības ierobežojumus strādājošajiem no astoņām jaunajām dalībvalstīm. Šos ierobežojumus līdz pēdējam iespējamam termiņam saglabāja Vācija un Austrija, no kuŗām lielāko latviešu darba meklētāju plūsmu paredzēja tieši Vācijai.

Kā norāda Vācijas oficiālā statistikas biroja DESTATIS dati, uz 2010. gada 31. decembri Vācijā kopumā bija reģistrēti gandrīz 15 000 latviešu. Interesanti ir tas, ka salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu vislielākais cittauniešu ieceļotāju pieplūdums Vācijā bijis tieši no Latvijas – plūs 22,4%. Tomēr jāievēro, ka šī statistika nav pilnīga, jo par latviešiem netiek norādīti tie, kuŗiem ir piešķirta Vācijas vai arī kādas citas valsts pavalstniecība, kā arī tie, kas Vācijā strādā neoficiāli. Kā skaidro Daugavas Vanagu Vācijas valdes loceklis Pēteris Vīgants, pēc plašsaziņas līdzekļu ziņām Vācijā ir aptuveni 20 000 līdz 30 000 latviešu, tomēr arī šis skaits nav tik liels, kā sākotnēji daudzi bija cerējuši vai baidījušies.

Daudzu to latviešu dzīvesstāsti, kuŗi izvēlējušies doties prom no dzimtenes darba meklējumos ārzemēs, ir atšķirīgi, tomēr galvenais iemesls visiem bijis viennāds – iespēja pelnīt vairāk un dzīvot labāk. **Līga Janīte** un **Jānis Šteinbergs** ir vieni no daudzajiem, kas no Latvijas devušies prom uz Vāciju, lai strādātu labāk atalgotu darbu.

Kad jūs aizbraucāt uz Vāciju?

Līga Janīte: 2011. gada 15. martā, kad iesēdos lidmašīnā uz Vāciju un pieņēmu izšķirīgo lē-

mumu doties projām, man bija pietiekami daudz iemeslu, lai vēlētos strādāt ārpus Latvijas. Skaidri zināju, ka negribu doties uz Lielbritāniju vai Īriju. Galvenais bija strādāt valstī, kuŗā es neizjustu lielu atšķirību kultūrā salīdzinājumā ar vietu, no kuŗas nāku. Vācija likās man vispieņemotākā un savā ziņā līdzīga Latvijai kaut vai kulinārijas un tradīciju ziņā.

Jānis Šteinbergs: Kad man bija 12 gadi, mana mamma iepazinās ar vācieti, un rezultātā mēs pārvācāmies uz Vāciju. Pēc skolas pabeigšanas es atgriezos Latvijā, lai izglītību un darba gaitas turpinātu dzimtenē. Kaut arī bija liela vēlme palikt Latvijā, tomēr četrus gadus vēlāk es atgriezos Vācijā, jo tur ir iespējams nopelnīt vairāk nekā dzimtenē.

Vai kāds jums palīdzēja sameklēt darbu?

Līga Janīte: Darbu sameklēt man palīdzēja draudzene, kas ieteica, kā pareizāk meklēt. Nevienam nesakot, es sameklēju darba piedāvājumu, uzrakstīju pieteikuma vēstuli, isu aprakstu

Līga Janīte

par sevi un ieliku tīmeklī. Ja cilvēks zina, ko meklēt, tad, protams, ir vieglāk sameklēt, bet, ja nezina, ko grib darīt, tad ir ļoti daudz aģentūru, kuŗas par atlīdzību naudā palīdz sameklēt darbavietu. Jebkuŗā gadījumā vajag gribēt un uzdrošināties kaut ko meklēt, jo vienmēr jau viss jaunais ir mazliet nezināms un sākas pārdoms: “Kāpēc?” – “Varbūt labāk nevajadzētu!”

Jānis Šteinbergs: Darbu atrast man neviens nepalīdzēja. Viss bija paša rokās un apņēmībā. Sākumā bija grūti, jo, kaut arī Latvijas izglītība šeit ir pielīdzināma un atzīta vienā līmenī ar vācu izglītību, realitātē darba devējs dod priekšroku strādniekiem ar vācu izglītību. Sākotnēji es biju pavisam viens, jo tajā vietā, kur biju dzīvojis agrāk, nebija daudz paziņu. Tagad dzīvoju *Hiddenhausen*, kur dzīvo daudzi vecie draugi no Latvijas. Strādāju firmā *Haustechnik* – apkalpoju, darbinu un laboju industriālās iekārtas.

Vai darba tirgus atvēršana ir mainījusi darba apstākļus un atalgojumu?

Līga Janīte: Tā kā maz kontaktējos ar cilvēkiem, kuŗi strādā cita veida darbus, grūti spriest. Zinu, ka tie latvieši, kas strādā Vācijā, ir apmierināti ar savu algu un zina, ka par tādu darbu Latvijā viņi neko nenopelnītu.

Jānis Šteinbergs: Atalgojums nav mainījies, jo tas šeit ir noteikts stingri ar likumu – lielākā daļa iebraucēju saņem fiksētu minimālo algu. Apstākļi arī nav mainījušies, vienīgi vācieši no tā iegūst, jo ir vairāk strādnieku, kuŗi nemāk vācu valodu un strādā darbus, ko vietējie nevēlas strādāt. Agrāk šiem darbiem bija sarežģīti atrast darbiniekus, bet tagad ir daudz poļu, rumāņu un baltiešu. Svarīgi ir būt piesardzi-

Jānis Šteinbergs

giem! Darba devēji bieži ārvalstu darbiniekus apmāna, jo tie nezina savas tiesības un Vācijas likumus.

Vai latviešu skaits Vācijā ir palielinājies?

Līga Janīte: Manuprāt, latviešu skaits ir pieaudzis, bet no savas puses neesmu apzinājusi daudz cilvēku, ar kuŗiem uzturēt kontaktus, zinu tikai divus, bet tie nedzīvo tik tuvu. To, ka latvieši brauc uz Vāciju, parāda palielinājusies aktivitāte domubiedru grupās.

Jānis Šteinbergs: Kopumā latviešu skaits ir palielinājies gan visā valstī, gan arī *Niedersachsen* apgabalā. Par to esmu pārliecināts, jo pazīstu cilvēkus, kuŗiem Vācijā ir darbā iekārtošanas firmas. Katru nedēļu iebrauc jauni darba meklētāji no jaunajām Eiropas Savienības valstīm. Pašlaik šeit, *Hiddenhausen*, mazā pilsētā, ir ap 70 latviešu – tas ir daudz un būs vēl, jo, ja latviešiem ir izvēle braukt uz Angliju, Īriju vai Vāciju, viņi parasti izvēlas Vāciju! Šeit viss ir labāk sakopts, mazāka kriminālitate un visiem iebraucējiem sākumā nav jādzīvo kop-

mitnēs. Atalgojums ir lielāks, lai arī nedaudz – ja ņem vērā vidējo atalgojumu. Protams, vienmēr būs atsevišķi varianti, kur cilvēki *izsītušies* un dzīvo labi gan Anglijā, gan Vācijā. Viens no iemesliem ir arī Vācijas ģeogrāfiskais novietojums – tā ir tuvāk un ērtāk sasniedzama no Latvijas nekā Anglija.

Kā jums liekas - vai jauniebraukšie latvieši Vācijā meklē kontaktus ar citiem latviešiem?

Līga Janīte: Tas ir ļoti atkarīgs no cilvēka. Es nemeklēju kontaktus – tie cilvēki, kuŗus iepazinu, paši atrada mani. Sākotnēji gribēju iepazīties ar vienu meiteni, kas dzīvo netālaļā Hamburgā, bet beigās vairs neprasiņās pēc sabiedrības. Gribējās vienai pašai piedzīvot un izbaudīt visu. Pie reģistrējos domubiedru grupā, tur arī iepazinos ar savu pašreizējo puisi – latvieti. Zinu, ka katrā mēneša otrā piektdienā Hamburgā krodziņā *Roxie* notiek latviešu sanāksšana. Jāatzīst, ka šobrīd vēl nav bijusi vēlme šo sanāksšanu apmeklēt. Esmu pieredzējis arī pie Hamburgas latviešiem, tāpēc uz e-pastu man nāk dažādi jaunumi par sarīkojumiem.

Jānis Šteinbergs: Īpaši ne, katram ir savs bariņš un ir labi. Tie, kas nepazīst nevienu un neprot vācu valodu, meklē kādu sarunbiedru. Protams, domubiedros bieži ir vērojams, ka tiek organizētas kopīgas Jāņu svinēšanas, piemēram, Minsterē. Tas ir pozitīvi. Pats esmu braucis uz Jāņu svinībām, bet uz citiem sarīkojumiem – ne. Esmu dzirdējis, ka ir daudz kopīgu dievkalpojumu. Manuprāt, vajadzētu biežāk rīkot latviešu saietus, jo latviešu meiteņu ir skaistas, bet skaistuma nekad nav par daudz.

Ar **Līgu Janīti** un **Jāni Šteinbergu** sarunājās **Indulis Bērziņš**

Latgalei veltīts mūžs

Šinīs dienās Rēzeknē un Dricānu pagastā tiek pieminēta Trimdas latgaļu izdevēja Vladislava Lōča simtgade

V.Lōcis piedzima 1912. gada 26. janvārī Dricānu pagasta Lōču ciemā. Viņa mājās bija saglabājušies laikraksta *Dryva* izdevumi, tos lasot, Vladislavs iepazīst Franča Trasuna, brāļu Skrindu un citu Latgales atmodas darbinieku paustās idejas. Pirmās literāta iemaņas viņš gūst Aglonas ģimnazijā, rakstot skolas žurnālam *Censūnis* un darbojoties jauno literātu pulciņā „Austrā”, taču par rakstnieku ar lielo burtu V. Lōcis nekļūst, viņa sūtība ir rakstītā vārda nešana tautā. Kopā ar domubiedru J.Cybuļski viņš nolemj veidot modernu izdevniecību, taču tikai 1939. gadā K.Ulmaņa Ssabiedrisko lietu ministrija viņiem piešķir izdevējdarbības atļauju. Sākās izdevēja Vladislava Lōča dzīves posms, kas noslēdzās 1984. gada 30. decembrī tālu no dzimtenes, Minchenē, Vācijā.

Dunot Otrajam pasaules karam, Daugavpilī, Alejas ielā 3, jau bija iekārtota izdevniecība ar 32 štata darbiniekiem un sākts veidot grāmatu tirdzniecības tīklu. Apbrīnojama bija V. Lōča apņēmība par katru cenu no Latviešu pašpārvaldes un atbildīgajām vācu okupācijas iestādēm panākt nepieciešamās atļaujas izdot grāmatas, žurnālus, kalendārus un laikrakstus latgaļu rakstu valodā.

Zviedrijā dzīvojošais izdevēja domubiedrs un „Latgaļu literatūras vēstures” autors M. Bukšs šos centienus raksturoja šādi: 1941. gadā jys dabāja atļāvi izdot tikai „Tāvu zemes kalendāri”. Un tai pat tās beja arī 1942.godā. Tys beja satricuši. Biži viņ lykōs, ka vysas latgaļu ceinas par sovu drukotū vōrdu beigsis pilņeigi bez rezultāta. Bet mēs nazaudējom dūšu, ni cereibas. Kolom plānus, uzturējom mūžu goru storp Latgolas kulturās darbi-

Latgales kultūras darbinieki pirms Otrā pasaules kara: Jōns Cybuļskis (pēc izsūtījuma dzīvoja Latvijā), dzejniece Marija Andžāne un rakstnieks Konstantīns Strods-Plencinīks (dzīvoja un strādāja ASV), aizmugurē stāv Vladislavs Lōcis

ņikim un gaidejom uz vacō lada salaužšonu.s

1943. gada 16. oktobrī beidzot tika saņemta laikraksta *Latgolas Bolss* izdošanas atļauja. Pieprasījums pēc laikraksta latgaļu rakstu valodā bija necerēti liels. Pirmais laikraksts *Latgolas Bolss* metiens bija 21 000 eksemplāru, bet 1944. gadā 18.–22. numurs jau tika drukāts 33 000 lielā metienā. Kopumā laikraksts nepilna pusotra gada laikā iznāca 1 281 800 eksemplāros. Bremzējošs faktors bija negatīvā Latviešu pašpārvaldes nostāja, kas neļāva laikrakstu *Latgolas Bolss* izplatīt ārpus Latgales. Par to savās atmiņās raksta V. Lōcis. Pēc pirmo „*Latgolas Bolsa*” numura iznōkšanas *Latvišu* pošpōrvalde ar generālim Danke-ru un Bangerski priekšgolā pijēma lēmumu, ka latgaļu aveižu nabyus un tos ir aizlidzamas. Reichskomisarām beja īsnigts apgolvojums, ka

latgaļi asūt tykai Daugavpils pil-sātā un apkōrtnē. Tyku izsauks uz Daugavpils komisariatu un vālōk uz Reichskomisariatu dūt paskaid-rojumus šamā litā. Tur nūlyku dokumentus par latgaļu daudzumu un izplateibu. Lai gandareitu Latvišu pošpōrvaldi, vōčiši panōca kompromisu, ka latgaļu aveiži nedreikstēja syuteit uz pōrējū Latviju. Nav zināms, vai laikrakstu saņēma Latviešu leģiona kaŗavīri frontē.

Nepilnu divu gadu laikā V. Lōča izdevniecība izdeva 30 grāmatas, kuŗu kopējais eksemplāru skaits bija 277 283.

1944. gada 27. septembrī V. Lōcis un izdevniecības darbinieki saņēma evakuācijas atļāuju un ar kuģi devās uz Vāciju. Otrā pasaules kara beigās V. Lōcis kopā ar kolleģām sagaidīja Dienvidvācijā, kur turpināja Daugavpili uzsāktu darbu, nodibinot *Latgaļu izdev-*

niecību. V. Lōcis un trimdas latgaļu kultūras darbinieki konsekventi lietoja apzīmējumu *latgaļi* kā etnisku jēdzienu, jo pēc viņu domām *latgalieši* ir visu Latgales teritorijā dzīvojošo iedzīvotāju apzīmējums.

Dienvidvācijas bēgļu nometnēs dzīvoja ievērojama daļa Latgales kultūras darbinieku - J. Klidzējs, L. Latkovskis, F. Murāns, O. Rūpains, F. Teirumniks, N.Trepša u.c. Kaut gan no visa Rietumu emigrācijas kopējā latviešu skaita tikai nepilni 10% bija Latgales iedzīvotāji, *Latgaļu izdevniecības* izdevumi turpināja preses tradīcijas, uzturot dzīvu žurnālistiku latgaļu rakstu valodā; padomju Latvijā tas nebija iespējams. Vladislavs Lōcis joprojām izdeva laikrakstu *Latgolas Bolss*, žurnālu *Dzeive*, „Tāvu zemes kalendāri”, „Acta Latgalica”, kā arī romānus, stāstu un dzejas krājumus, grāmatas par Latgales kultūrvēsturi.

Rietumu latviešu emigrācija par vienu no galvenajiem mērķiem bija nospraudusi radioaidījumu organizēšanu uz Latviju. Pēc vairāku gadu nesekmīgiem centieniem, apelējot pie *Radio Vatikāns* un *Amerikas Balss* latviešu raidījumu redakcijām, šo mērķi kopā ar domubiedriem sasniedza arī V. Lōcis, raidījumu *Latgolas Bolss* integrējot *Radio Brīvā Eiropa* latviešu redakcijas sagatavotajās programmās, kas tika raidītas no Minchenes. 1983. gadā V. Lōcis par līdzstrādniekiem raidījumu veidošanā piesaistīja Valdi Labinski un Daini Mjartānu. Materiālus savās mītnes zemēs sagatavoja vēsturnieks Tadeušs Puisāns, filozofs Alberts Spoģis, literatūrzinātniece Paulina Zalāne, dzejniece Francis Murāns, Dr. Eduards Upenieks, Jānis Trūps, Alberts Pleišs, prof. Leonards Latkovskis, Ontons Zvidrs, Jānis Dimants. Par reliģiskajiem jautājumiem uzstājas prāvests Miķelis Lizdiks un

Staņislavs Škutāns, filozofijas prof. Staņislavs Ladusāns. Lielākā daļa *Latgolas Bolss* līdzstrādnieku savus honorārus ziedoja A. Jūrdža fonda darbībai, tādējādi finansējot grāmatu un periodikas izdošanu latgaliski.

Latgolas Bolss redakcija laika posmā no 1975. gada līdz 2003. gada decembrim sagatavoja kopumā 559 stundas garus oriģinālradijonus. Redakcijas ierosmē Rēzeknē 1992. gadā notika I. Pasaules latgaliešu konference. V. Lōcis neatlaidīgi apelēja pie ANO un citām starptautiskām institūcijām pret Latvijas rusifikāciju, panāca Daugavpils Sv. Pēteru un Pilcenes dievnamu saglabāšanu, aizsāka padomju režīma represētā bīskapa Kazimira Duļbinska rehabilitācijas procesu, protestēja pret Stepona Seiļa represēšanu.

V. Lōcis, pieticīgi dzīvodams nelielā Austrumeiropas bēgļu ciematā Minchenes pievārtē, bija atteicies no karjēras un integrācijas vācu sabiedrībā. Darbu drukātāviņš saistīja vienīgi ar iespēju iespiest grāmatas, kas tika drukātas ar domu, ka, Latvijai atgūstot neatkarību, tās tiks nogādātas lasītājiem Latvijā. Tāds brīdis pienāca. No Alberta Spoģa Minsterē norganizētās grāmatu krātuves „Latgaļu sātā” V. Lōča izdotās grāmatas nonāca Latgales bibliotēkās. Piepildījies arī viņa novēlējums dusēt dzimtās zemes kapos Pilcenē. V. Lōča mūža darbs atspoguļots „Latgališu rakstniecības muzejā” Rēzeknē. Ar ideālismu, neatlaidību un nesatricināmu ticību Latvijas neatkarībai un Latgales uzplaukumam Vladislavs Lōcis savu mūžu veltīja tautas kultūras un valodas saglabāšanai. Dižā patriota lielās atceres dienā mūsu pienākums ir pateicībā noliekt galvu un uzdot jautājumu - ko mēs pēdējo 20 gadu laikā esam darījuši Latgales labā?

Dainis Mjartāns

ZIŅAS ĪSUMĀ

Austrumlatvijā iestājusies īsta ziema ar salu līdz pat minus 11 grādiem. Siguldā izveidojusies biežākā sniega sega Latvijā - 27 centimetru (cm) augstumā, Alūksnē - 26 cm, Pļaviņās - 22 cm, bet Kurzemē 5 - 7 cm, informē Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrā.

Valmierā, Jāņa Daliņa stadiona teritorijā, izveidota 1,5 km gara distanču slēpošanas trase, ko izmantot bez maksas aicinātas ģimenes un ikviens ziemas aktīvitāšu cienītājs. Trase marķēta un tumšajās vakara stundās apgaismota, lai dotu iespēju slēpot arī pēc darba dienas beigām.

Ērgļos 10. - 11. februārī notiks 18. Latvijas Jaunatnes ziemas olimpiāda, kuŗu rīko Latvijas Olimpiskā komiteja (LOK) sadarbībā ar Ērgļu novada domi un kuŗā skolēni no visiem valsts novadiem sadalīs 76 medaļu komplektus kamaniņu braukšanā, distanču un kalnu slēpošanā, biatlonā, hokejā, snovbordā un slidošanā.

Latvijas pārtikas ražotāji 19. - 29. janvārī piedalījās Vācijā notikušajā 77. Starptautiskajā izstādē Internationale Gruene Woche Berlin 2012 (Zaļā nedēļa). Apmeklētāju aptaujā noskaidrojās, ka garšīgākie Latvijas produkti ir Rīgas šprotes, ceptuves „Lāči” maize, glazētais biezi-piena sierīņš „Kārums”, Skrīveros ražotās konfektes “Gotiņa” u. c. Izstādes laikā notika arī 5. Lauksaimniecības ministru forums.

Siguldā 22. janvārī 100 gadu jubileju nosvinēja Irmai Blektei. Jubilāri sveica novada domes priekšsēdis. Viņas ieskatā svarīgi ir saglabāt pozitīvu attieksmi pret dzīvi. Pēc iedzīvotāju reģistra datiem, Siguldas novadā šogad 100 un vairāk nekā 100 gadu svin pieci iedzīvotāji.

Ar Austrālijas Daugavas Vanagu Kanberas nodaļas finānciālu atbalstu Krustpils pagasta bērnam ar īpašām vajadzībām nopirkta speciālā gulta, bet Sūnu pamatskolas bērniem nodrošinātas brīvpusdienas.

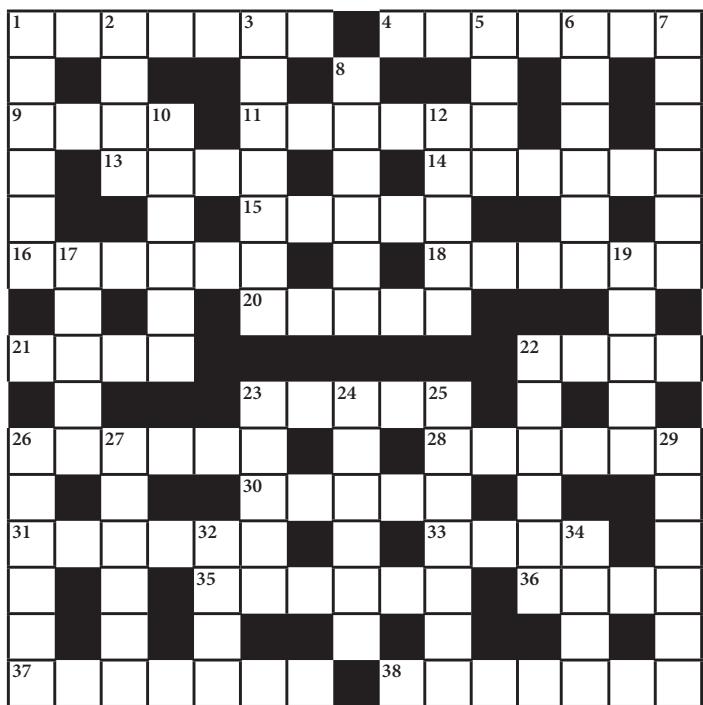
Ventspils brīvostas pārvalde veiksmīgi īsteno rūpniecības attīstību. Kopš 2002. gada Ventspili piesaistīti 18 jauni ražojošie uzņēmumi (mašīnbūve un metāllapstrāde) un divkārošies ražošanā strādājošo skaits. Par 10 % palielinājusies rūpnieciskās produkcijas izlaide.

Latvijā no 10. janvāra līdz 9. februārim jau septīto reizi notiek Baltijā lielākais asins donoru projekts „Mīlestības svētki 2012”, kuŗa laikā daudzās augstskolās sadarbībā ar Valsts asinsdonoru centru (VADC) tiek rīkotas asins ziedošanas dienas. Iepriekšējo sešu gadu laikā projektā iesaistījās 3204 jaunieši, kuŗi nodeva 1442 litrus asins.

Izīņas sagatavoja Valija Berkina

Krustvārdu mīkla

Sastādījuši Daiga un Ilmārs Kalni (ASV)

Līmeniski. 1. Latviešu dzejnieks (1841-1902). 4. Latvijas prezidents. 9. Apdzīvota vieta Talsu novadā. 11. Plēsīgi kaķu dzimtas dzīvnieki. 13. Automobiļu marka. 14. Pulku pulkiem; grumba. 16. Kopt, pie-skatīt (mazu bērnu). 18. Ļāužu kopas, ko saista zeme, valoda, vēsture. 20. Noteikts masas daudzums. 21. Apstrādāt tā, lai kļūst

biezs, blīvs. 22. No papīra darināts iesaiņojums. 23. Kamieļu dzimtas dzīvnieki. 26. Rīks asmeņu asināšanai. 28. Neapģērtas. 30. Zilupes pieteka. 31. Lieli, lapaini koku zari telpas izdaiļošanai. 33. Trauks, kuŗā uzglabā pēc nāves sadedzināto pelnus. 35. Sikumtirgus. 36. Būvkonstrukcijas elements. 37. Apņemt; apjēgt. 38. Kvalificēti palīdzēt.

Stateniski. 1. Īss, tēlains izteiciens. 2. Celtne, nams. 3. Priekšmets, parādība, kas saglabājusies kā seno laiku palieka. 5. Lielupes satekupe. 6. Nolietoties, novalkāties. 7. Panākumi, veiksmē. 8. Ritausma. 10. Tas, kuŗš nodarbojas ar (bērna) auklēšanu. 12. Katoļu klostēra priekšnieks. 17. Pilsēta Lietuvā. 19. Latviešu rakstniece (1890-1985). 22. Patiess, taisnīgs. 23. Ļaut virzīties; neaizkavēt. 24. Purva gāze. 25. Kakla mugurējā daļa. 26. Elastīgs materiāls, ko iegūst no kaučuka. 27. Iegūt izlozē, spēlēt. 29. Beigt naidoties. 32. Pilsēta Zemgalē. 34. Nonākt, nokļūt.

Krustvārdu mīklas (BL Nr.5) atrisinājums

Līmeniski. 7. Austrija. 8. Kalevala. 10. Usuri. 11. Svēte. 12. Perikards. 16. Rumbas. 19. Plicis. 20. Barakas. 21. Tīrza. 22. Aknas. 23. Lēcas. 24. Satīt. 25. Osaka. 28. Rampa. 30. Lielība. 31. Karūsa. 32. Esekša. 36. Pastaigas. 40. Ronis. 41. Kauls. 42. Saraksts. 43. Neitrons.

Stateniski. 1. Asars. 2. Bistes. 3. Rauti. 4. Skara. 5. Slaidi. 6. Balvi. 7. Austrumi. 9. Astēnija. 13. Kedas. 14. Paralakse. 15. Albatrosi. 17. Kabacis. 18. Salambo. 26. Staniols. 27. Sloka. 29. Pastelis. 33. Kadisa. 34. Valsis. 35. Sidrs. 37. Tāsi. 38. Irāna. 39. Karot.

SPORTS

Hokejisti aicina referendumā balsot PRET

Tuvojoties referendumam, kurā tiks lemts par oficiālas valodas statusa noteikšanu krievu valodai, ar paziņojumu pie Latvijas iedzīvotājiem vērsušies arī hokejisti **Mikēlis Rēdlihs** un **Rodrigo Laviņš**.

Rēdlihs uzsvē, ka referendumā piedalīsies pats, un aicina balsot PRET arī citus Latvijas iedzīvotājus.

Pie „visiem Latvijas lojalajiem iedzīvotājiem” video paziņojumā vērsas arī Laviņš. Ja gribam, lai arī pēc 100 gadiem šeit runātu latviešu valodā, viņš norāda, jāņem pasēs, jānāk uz referendumu un jābalso PRET.

***

Latvijai divi pasaules junioru čempionu tituli

Pasaules junioru meistarsacīkstēs bobsleja divnieku ekipāžām Austrijā, Īglsas trasē, triumfēja Latvijas

sportisti Oskars Melbārdis un Jānis Strenga. Viņi bija labākie abos braucienos.

Otra mūsu ekipāža - Uģis Žaļims/Raivis Zīrups 27 ekipāžu konkurencē izcīnīja ceturto vietu. No čempioniem viņi atpalika par 1,02 sekundēm, pirmajā braucienā iegūstot astoto labāko rezultātu, otrā nobraucot kā trešie ātrākie.

Ar šo panākumu Melbārdis un Strenga nodrošināja vietu Latvijas Olimpiskajā vienībā. Melbārdis portālam *bobslejs.lv* atzina, ka šī uzvara ir patīkamāka nekā pērn novembrī iegūtā pirmā vieta Eiropas kausa izcīņas posmā Kēnigzē. Lai arī šis ir junioru meistarsacīkstes, tik un tā konkurence ir pietiekami spēcīga, un ar to arī nopietni jāreķinoties.

***

Zelts arī četriniekos

Latvijas bobsleja četrinieku ekipāža Oskars Melbārdis, Helvijs Lū-

Oskara Melbārža pilotētais četrinieks

sis, Arvis Vilkašs un Jānis Strenga divu braucienos kopsummā izcīnīja pirmo vietu pasaules junioru meistarsacīkstēs Īglsas trasē Austrijā.

Otrs Latvijas četrinieks – Uģis Žaļims, Kristaps Kalniņš, Raivis Voitkūns un Raivis Zīrups divu braucienos kopsummā ierindojās piektajā

vieta, Melbārdim zaudējot 0,84 sekundes.

Latvijas bobsleja izlases vecākais treneris Sandis Prūsis puda gandarījumu par Latvijas sportistu sniegumu: “Protams, Oskaram šī nedēļas nogale atnesa divkārtu prieku – gan divniekos, gan četriniekos izci-

not zeltu. Taču es kopumā gribu uzteikt visus mūsu sportistus – gan abas divnieku ekipāžas, gan abus četriniekus. Pilnīgi droši varam teikt, ka patiešām bija vērts braukt uz šīm sacensībām un šo nedēļu neesam vērtīgi pavadījuši, ko apliecina arī rezultāti.”

Viņš atzinīgi novērtēja arī Latvijas bobslejistu cīņas sparus, ko apliecina arī tas, ka četrinieku sacensībās tieši starta ieskrējienā Melbārža četrinieks sasniegta pirmo labāko rezultātu, savukārt Žaļima četriniekam bija trešais labākais starta laiks. “Ir skaidrs, ka tieši starta ieskrējienā ir viens no būtiskākajiem, lai sasniegtu labu rezultātu visā nobraucienā, un man prieks, ka čaļi cenšas. Dabiski – joprojām ir kļūdas, bet mēs vēl aizvien mācāmies. Turklāt ne tikai iesācēji kļūdas,” atzina treneris.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

ANGLIJA

DVF Londonas nodaļas valde sasauca biedru pilnsapulci **26. februārī**. Reģistrēšanās plkst. 10.30, atklāšana 11.00 - DVF nama kluba telpās, Queensborough Terrace, London W2 3SH. Nodaļas valde

***

Londonas Latviešu koris jūs aicina uz koŗa draudzības vakaru sestdien, **11. februārī**, plkst. 19 DVF Londonas namā, 72 Queensborough Terrace, London W2 3SH. Neformāla koŗa programma, dalībnieku individuāli priekšnesumi, sadziedāšanās, uzkodas. Ieeja par ziedojumiem.

***

Notinghamas DVF nodaļas biedru pilnsapulce sestdien, **25. februārī**, plkst. 15 nodaļas namā, 1a Standhill Rd., Carlton, Nottingham NG4 1JL, tālr. 0115 987 8599, e-pasts: latviesi.ng@gmail.com.

Darba kārtība:

1. Pilnsapulces atklāšana un vadības ievēlēšana.
2. Nodaļas iepriekšējās pilnsapulces protokola pieņemšana.
3. Nodaļas valdes priekšsēŗa ziņojums.
4. Nodaļas vanadŗu priekŗnieces ziņojums.
5. Sekciju ziņojumi.
6. Revīzijas komisijas ziņojums.
7. Pārrunas par ziņojumiem un to pieņemšanu.
8. Valdes un revīzijas komisijas vēlēŗanas.
9. Nodaļas delegātu izraudzīŗana DVF delegātu pilnsapulcei 3. un 4. martā, Straumēnos.
10. Daŗāŗdi jautājumi un ierosinājumi.

Ja noteiktā laikā nebūŗ ieradies statūtos paredŗētais minimālais nodaļas biedru skaits, sapulce sāksies plkst. 15.30 un būŗ pilntiesīga pie jebkuŗa biedru skaita.

***

DVF delegātu pilnsapulce un pulkveŗa Oskara Kalpaka atcere „Straumēnos” notiks **3. un 4. martā**:

Sestdien, **3. martā**, plkst. 10 DVF delegātu pilnsapulce. Plkst. 18.30 pulkveŗa Oskara Kalpaka atceres sarīkojums: mielasts un saviesīgs vakars.

Svētdien, **4. martā**, plkst. 10 svētdien, 11.00 – 13.00 koncerts. Tuŗāka informācija sekos. Apmeklēt

lūdz DVF valde un „Straumēnu” saime.

***

Latvieŗu leģionāru un O. Kalpaka atceres pasākums notiks svētdien, **11. martā**, plkst. 14 DVF Halifaksas nodaļas namā, 8 Lord Street. Visi laipni aicināti.

***

Pavasara svētki „Straumēnos” **24. martā**: atklāŗana plkst. 14, koncerts plkst. 19.30: ELVĒ koris no Īrijas, „Novadi” kamerkoris no Mansfildas, Lesteras tautasdeju kopu. Sekos balle ar Helmuta un Lienes deju mūziku. Plaŗaka informācija un pieteikŗšanās uz maltītiem un naktsmāŗām pie Astrīdas Balodes, tālr: **01116-2702800 e-pasts: astridbalodis@yahoo.co.uk.**

***

Londonas kopas vanadŗes sniegs DVF nama kluba telpās (72 Queensborough Terrace, London W2), otrdien, **21. februārī**, plkst. 13.30 video filmas izrādi „Pateikt un pateikties”, kuŗā dzejniece un publiciste Anda Līce stāŗta par savu dzīvi un dzīves pieredzi. Atspirdzinājumi. Ieeja par ziedojumiem.

***

„Straumēnu” DVF nodaļas pilnsapulce notiks pirmdien, **13. februārī**, plkst. 13.30 „Straumēnu” lielās mājas viesistabā. Laipni lūdz apmeklēt nodaļas valde.

***

Londonas kopas vanadŗes ceps pankūkas otrdien, **14. februārī**, plkst. 12.30, ēŗana DVF nama ēdamistabā, 72 Queensborough terrace, London W2. Visi pankūku ēŗāŗi būŗ sirsnīgi gaidīti. Ieeja par ziedojumiem.

***

Esmeralda Ermale un Ivars Šterns izrādē “Mīli mani”. Autore Aiva Birbele. Reŗisors Agris Roŗukalns. Izrāde ir mākslinieku veltījums tautieŗiem Anglijā mīlestības svētkos Valentīndienā. Biļetes un plaŗaka informācija: www.anglo-balticnews.co.uk

10. februārī plkst. 19 Londonā, baznīcas zālē, St John’s Hyde Park, Hyde Park Crescent, London, W2 2QD. Kontakttālrunis: 02071298145.

11. februārī plkst. 13 Piterboro, St Marks Church Hall, 82 Lincoln Road, PE1 2SN. Kontakttālrunis:

07919911521 vai 02071298145.

11. februārī plkst. 18 Mansfildā. St. Peters Centre, Curch Side, Mansfield, NG18 1AP, Kontakttālrunis: 07882014531 vai 02071298145.

12. februārī plkst. 16 Bradfordā, 5 Clifton Willas, Manningham Lane, Bradford, BD8 7BY, Kontakttālrunis: 01274546235 vai 02071298145.

***

DIEVKALPOJUMI

Londonā, Sv. Annas un Sv. Agneses baznīcā, EC2V 7BX, sestdien, **4. februārī**, plkst. 14 Laimas *Speakman-Brown* atcerei veltīts dievkalpojums. Dziedās Londonas latvieŗu koris. Svētdien, **12. februārī**, plkst. 14, Atspīdēŗanas laika dievkalpojums ar dievgaldu. Svētdien, **26. februārī**, plkst. 14 Cieŗanu laika dievkalpojums.

Rovfantā, Rovfantas dievnamā, RH10 4NG, svētdien, **19. februārī**, plkst. 11.30 Atspīdēŗanas laika dievkalpojums ar dievgaldu - Mūsu Kunga apskaidroŗanas diena.

VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V.Vāvere

„Straumēnos”, Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF, svētdien, **12. februārī**, plkst. 10 apvienots dievkalpojums ar Lesteras kopu.

„Mūsmāŗas”, Priory Hill, Wols-ton, Coventry, CV8 3ZF, svētdien, **19. februārī**, plkst. 15 dievkalpojums.

A U S T R U M A N G L I J A S DRAUDZE, māc. V.Vāvere

Mansfildā, St.Peter’s Centre, Church Side, Mansfield, NG18 1AP sestdien, **4. februārī**, plkst. 11 dievkalpojums.

Derbijā, Chapel of St. Mary on the Bridge, Derby, DE1 3AT, svētdien, **5. februārī**, plkst. 12 dievkalpojums.

Notinghamā, Trinity Lutheran Church, 67 Homefield Road, Aspley, NG8 5GH, svētdien, **5. februārī**, plkst. 15 dievkalpojums.

LĪDSAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Līdsā, 9 Alma Rd., LS6 2AH, Sv. Lūkas baznīcā, svētdien, **19. februārī**, plkst. 14, dievkalpojums.

MANĀESTERAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Voringtonā, WAI IXG, Market Gate, Holy Trinity Church, svētdien, **12. februārī**, plkst. 20 dievkalpojums ar dievgaldu.

ZIEMEĻANGLIJAS-BRADFORDAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Bradfordā, 29 Great Horton Rd., BD7 1AA, Vācu baznīcā, svētdien, **19. februārī**, plkst. 11 dievkalpojums.

VĀCIJA**DIEVKALPOJUMI**

Minchenes ev. lut. latvieŗu draudzē, Minchenes Svētā Gara baznīcā, Heiliggeistkirche, Hugo Troendle Str. 53, München Moosach, svētdien, **12. februārī**, plkst. 15 dievkalpojums. Dievkalpojumu vadīs māc. Dr. Ilze Keŗbere. Pēc dievkalpojuma sadraudzības stunda tuvējā viesu namā.

Hanoverā, Markus baznīcas draudzes namā, Hohenzollernstr. 54, **5. februārī** plkst. 14 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galdā.

Oldenburgā, Ohmstedes baznīcas draudzes namā, Butjadinger Str. 59, **12. februārī** plkst. 11 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze, pie ēŗģelēm Dr. A. Rosenbergs. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Diseldorfas latvieŗu ev. lut. draudzes nākamais dievkalpojums notiks sestdien, **11. februārī**, plkst. 14 Stephanus-Kirche (kriptā), Wiesdorfer Str.21, Düsseldorf- Wersten. Kalpos prāv. Klāvs Bērziņš, pie ēŗģelēm Maija Giese. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Minsteres latvieŗu ev. lut. draudzes nākamais dievkalpojums **12. februārī** plkst. 10.30 LCM, Salzmannstr.152, 48159 Münster. Kalpos prāvests K. Bērziņš. Pēc dievkalpojuma notiks draudzes sapulce. Visi laipni lūgti un aicināti!

BELGIJA

Beļģijas Latvieŗu evaņģēliski luteriskās draudzes nākamais dievkalpojums notiks **5. februārī** plkst. 11 Zviedru draudzes baznīcā, Eglise Suédoise, Ave des Gaulois 35, BE-1040 Bruxelles (pie Merode metro, netālu no Cinquantenaire parka). Kalpos prāvests Klāvs Bērziņš, pie ēŗģelēm Dagnija Greiza. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

ZVIEDRIJA**Stokholmā**

Žurnālists un lidzautors **Gaitis**

Latviete iznomā divistabu dzīvokli Rīģā, centrā, uz jebkuru laiku. RudzitisA@gmail.com (+371) 28359125.

Grūtups sniegs prezentāciju par jauno grāmatu par Žani Skudru „No saviem vārdiem neatsakos” sestdien, **11. februārī**, plkst. 13 ZLA telpas Wallingatan 34, 5.stāvā. Skudra 19. gs. 70. gados fotogrāŗģa un dokumentēŗģa Latvijas baznīcas un Zviedrijā dzīvojoŗais Laimonis Niedre materiālus no Latvijas izveda un nodeva Nacionālam fondam. Iznāca grāmatas “ŗis drupas apsūdz” un “Okupētās Latvijas Dienasgrāmata”. Par to abus notiesāja un piesprieda 12 un 9 gadus izsūtījumā. Visi laipni aicināti, kafija. Zviedrijas Latvieŗu apvienība, Zviedrijas Latvieŗu centrālā padome.

***

Esiēt laipni aicināti uz sarunu ar Latvijas Ministru prezidentu Valdi Dombrovski un bijuŗo Latvijas prezidenti Vairu Viķi Freibergu treŗdien, **8. februārī**, plkst. 17 Latvijas vēstniecības telpās, Odengatan 5, Stokholmā. Sarunu par aktuālitātiem Latvijas politikā vadīs ZLA valdes priekŗsēdis Jānis Krēŗliņš. Pēc sarunas būŗ iespēja auditorijai uzdot savus jautājumus, kā arī pakavēties vēstniecības telpās neformālākā gaisotnē. Lūdzam pieteikties, vēlākais, 6. februārī vēstniecībā pa tālruni 087006307 vai pa e-pastu reply.sweden@mfa.gov.lv. Visi laipni gaidīti! Riko Zviedrijas Latvieŗu apvienība (ZLA), Zviedrijas Latvieŗu centrālā padome (ZLCVP) un Latvijas vēstniecība Zviedrijā.

DIEVKALPOJUMI

Stokholmas Latvieŗu draudzes dievkalpojums svētdien, **26. februārī**, plkst. 14 Somu baznīcā (46. un 55. autobuss, Pils piestāte). Dievkalpojumu vadīs prāveste Ieva Graufelde. Ingrida Baumgarthe pie ēŗģelēm un Inta Heimdal, flau-ta. Visi sirsnīgi gaidīti! Pēc dievkalpojuma kafijas galds un draudzes gada sapulce draudzes namā. “Lai tiesa plūŗt kā straume un taisnība kā mūŗģis strauts!” Ām. 5, 24